

Ἰωαννικὸὶ Διαλόγοι

ἁγιογραφικόν
περιοδικόν

39
40

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Ἐπεύθυνος: Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Διανέμεται ὡς εὐλογία ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους

Γίνονται δεκταὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ

Ἐπιστολαί: ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΝ ΕΛΙΣΣΑΙΟΝ Σιμωνοπετρίτην
Δάφνην - Ἁγίου Ὁρους

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Σωτήριος Λασκαρίδης
Βαλαωρίτου 14, Θεσσαλονίκη, τηλέφ. 536.910

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

«Πρὸς τὸν Υἱὸν ἐκφοιτῶσα...»	1
Ἁγίου Διαδόχου Φωτικῆς τὰ Ρ' κεφάλαια	4
Ἀπὸ τὸ προσκύνημα στὴν ἁγία Ρωσσία	8
Σχόλιον τοῦ προηγούμενου	12
Τὰ «Ζιζάνια»	13
Ἐκατοντὰς τρίτη περὶ ἀγάπης	16
Περὶ μίαν ἐγκύκλιον	18
Ἀπὸ τὸ Β' Συνέδριον τῶν Ὁρθ. θεολογικῶν Σχολῶν	21
Ἡ Ἀθωνιάς Σχολή	24
Βιβλιοκρισίαι	28

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 39 · 40 ΙΟΥΝΙΟΣ · ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1976

“ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΕΚΦΟΙΤΩΣΑ...”

υνήθως χαρακτηρίζεται ἡ Πεντηκοστή «τελευταία ἑορτή» μέσα στὸν κύκλον τῶν μεγάλων θαυμάτων τῆς θείας Οἰκονομίας. Καί, ἀντίρρητα, μὲ τὴν

προοπτικὴν τοῦ «παρόντος αἰῶνος» ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἀναγνωρίζεται χρονικὰ ἡ «ἐσχάτη μεγάλη ἡμέρα» τῆς Σωτηρίας μας.

Ἄν ὅμως «θεωρήσῃ» κανεὶς τὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον» ἀπὸ μίαν ἀκραϊφνεστέραν ὀρθόδοξη σκοπιάν, τὴν ἐσχατολογικὴν, — ἐφ’ ὅσον ἡ ὀρθόδοξη ἐμπειρία εἶναι κατ’ ἐξοχὴν ἐμπειρία τοῦ μέλλοντος, — θὰ διακρίνῃ γιορτές, πού, ὄχι ἀπλῶς σὰν τὴν Πεντηκοστὴν ἐγκαταλείβουν τὰ ἐσχάτα, ἀλλὰ δυναμικὰ προσανατολίζουσι πρὸς τὴν συντέλειαν, ἐπειδὴ ἀναφέρονται σὲ «Γεγονότα», πού δύσκολα μποροῦν νὰ ἐκκληφθοῦν σὰν τετελεσμένα. «Γεγονότα» πού «βιάζουσι» μᾶλλον μὲ τὸ περιεχόμενον τους τὴν ἐρχομένην Βασιλείαν καὶ «ἀρπάζουσι» μὲ τὴν δίνην τῆς ἀφόρητης χαρᾶς τους ἀνεκτίμητα λάφυρα ἀπὸ τὸν ἄκτιστον πλοῦτον τῆς, «σημαίνοντας» ἔτσι στοὺς μύστες τους τὴν ἀκάθεκτον ἐπέλευση τοῦ «Τέλους», δηλαδὴ τὴν ἀτέλεστην ἐκείνην τελειότητα, πού γίνεται ὅλο καὶ περισσότερον ἀπὲν πραγματικότητα γιὰ ὅσους μαρτυρικὰ ἢ εἰρηνικὰ «τελειοῦνται».

Σ’ αὐτὲς τὲς γιορτές, τὲς ἀπρόσιτες σὲ ἱστορικὴν τεκμηρίωση, ἔχει τὴν θέση τῆς, μεταξὺ ἄλλων, καὶ ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, πού μαζί μὲ τὴν Μεταμόρφωση καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Πάντων, συνθέτει τὴν τολμηροτέραν ἀπόπειρα τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἰσβάλῃ στὸν μέλλοντα αἰῶνα, παραμερίζοντας λειτουργικὰ, «ὄσον ἐφικτόν», τὸ αἰνιγματικὸν ἔσοπτρον - ἐμπόδιον στὴν ἀγαπητικὴν ὑπερανάταση πρὸς τὴν ἀκρότητα τῶν ἐφετιῶν - στοὺς ἐναρμονισμένους ἐρωτικὰ σὲ Σῶμα Χριστοῦ.

Ἡ Κοίμησις θὰ πρέπῃ νὰ λογισθῇ σὰν τελευταία πράξις τῆς θείας Οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἄρχισε μὲ τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Παρθένου νὰ γίνεταί πραγματικότης, ἀλλὰ θὰ ὀλοκληρωθῇ ἀπόλυτα μὲ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν. Μέχρι τότε ἡ Κοίμησις θὰ παραμένῃ ἡ τελευταία προτύπωση τοῦ τελικοῦ θριάμβου τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄν ὅλοι οἱ Ἅγιοι ἐπεθύμησαν «ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι», πιστεύοντες ἀκράδαντα στὸ «κέρδος» τοῦ θανάτου, ἡ Παναγία εἶχε ἐπιτύχει ἀπὸ τὴν παρουσίαν ζωῆς τὸ «συνεῖναι Χριστῷ», προσφέροντάς Του σάρκα ἀπὸ τὴν σάρκα Τῆς καὶ ὄσα ἀπὸ τὰ ὄσα Τῆς, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ πληρώσῃ τὸν σφοδρότατον πόθον Τῆς ἔστω καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον πρὸς Ἐκεῖνον. «Οὐδὲ γὰρ ἀρκεῖ τοῖς ἀγαπῶσι τὸ τῆ ψυχῆ συνδεθῆσθαι μόνον, βεβαιώνει ὁ Χρυσόστο-

μος, ἀλλὰ καὶ σωματικῆς δέονται παρουσίας». Κι' ἂν αὐτὸ ἰσχύη γιὰ τὸν καθένα, πόσο μᾶλλον γιὰ Ἐκείνην, πού εἶχε δεχθῆ τὸ χάρισμα τῆς Ἀγάπης στὴν πληρότητά του, καὶ πόσον περισσότερο μετὰ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ Τῆς!

Ἔχουσα δὲ Αὐτὴ τὸ ἐξαίρετον πρόνομιον, πού πρῶτος ὁ Θεάνθρωπος χρησιμοποίησεν ἐπάνω στὸν Σταυρόν, παραδίδοντας, ὅταν Ἐκεῖνος ἠθέλησεν, τὸ πνεῦμα Του στὸν Πατέρα, ἀπεφάσισεν μόνη Τῆς, ἐλεύθερα, τὴν ἐκδημίαν Τῆς, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἅγιοι καὶ Μάρτυρες.

Καὶ οἱ μὲν Ἅγιοι, ὅσοι ἀξιώθηκαν μετὰ ἀπὸ προσευχῆν, τῆς ὁποίας προηγήθηκεν ἢ μακροχρόνια ἄσκηση ἢ φοβερὰ βασανιστήρια ἢ δὲ Παρθένος, χωρίς καμμίαν ἄλλην ἰδιαίτην προσπάθειαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μάταιην ἀπόπειραν νὰ ἀντέξῃ τὸν σωματικὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ Θεανθρώπου, χωρίς κανένα ἄλλο μαρτύριον ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνον τὸν ἀπροσμάχητον πόθον Τῆς γιὰ τὸν Χριστόν, ὑπέκυψεν σύντομα καὶ αὐτοπροαίρετα στὸν θάνατον, παραδίδοντας μὲ τὴν σειρὰν Τῆς στὰ χέρια τοῦ Υἱοῦ Τῆς τὸ πνεῦμα Τῆς, Ἐκείνη, πού εἶχε κάθε δικαίωμα νὰ παρατείνῃ τὴν ἐπίγειαν παρουσίαν Τῆς μέχρι τὴν Δεύτερην Ἐλευσὴ Του.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς δὲν φαίνεται νὰ τῆς ἀνέθεσεν κανένα ἄλλο ἔργον ἐπάνω στὴν γῆν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ ντύσῃ τὸν Μονογενῆ Του μὲ τὴν σάρκα Τῆς. Διέκοψε τὴν σιωπὴν Τῆς γιὰ νὰ ζητήσῃ «ἱμάτια ἐρυθρὰ» γιὰ τὸν συνάναρχον Λόγον Του καὶ τὴν ἄφησεν νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν ἴδιαν σιωπὴν, πού εἶναι μυστήριον τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὅταν φανερώθηκεν «ὁ Λόγος, ἀπὸ σιγῆς προελθών». Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, πού χρησιμοποιοεῖ αὐτὴν τὴν ἔκφραση, ἀφήνει νὰ ἐννοηθῆ ὅτι ἡ Σιγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται ὁ Λόγος, εἶναι τὸ ἀναποκάλυπτον Πρόσωπον τοῦ Πατέρα Του καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ Σάρκωσή Του πραγματοποιεῖται μέσα στὴν «ἡσυχία» τῆς Μητέρας Του. Ἡ πατρικὴ Σιγὴ καὶ ἡ μητρικὴ Ἠσυχία συνερ-

γοῦν, ὥστε νὰ κηρυχθῆ στὸν κόσμον ὁ Λόγος, ὡς Θεάνθρωπος.

Μόλις αὐτὸ τὸ κήρυγμα ἀρχίζῃ νὰ γίνεται πραγματικότης, ἡ Θεοτόκος δὲν ἔχει πλέον ἄλλην ἀποστολήν, παρὰ τὸ νὰ ὑπογραμμίσῃ μὲ τὴν ὑπαρξὴ Τῆς, τὸ Γεγονὸς τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου μέσα Τῆς, τὴν ὕψιστην Ἀλήθειαν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς Θεομητορικῆς αὐτῆς Μαρτυρίας εἶναι ὁ θάνατος τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ δείχνει, ὅτι τὸ φύραμα πού πρόσφερε στὸν Χριστόν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν Τῆς, ἦταν τόσοσν γνήσια ἀνθρώπινον, ὅσον γνήσια θεϊκὸν ἦταν τὸ γεννημένο ἀπὸ τὸν Πατέρα εἶναι Του.

Ἄν καὶ ὁ θάνατος δὲν φανερώνει τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ τὴν ἀρρώστεια του, ὅμως ὁ θάνατος τῆς Μητέρας τῆς Ζωῆς δὲν ἦταν συμμόρφωση στὸν κοινὸν ἀνθρώπινον προορισμὸν, ἀλλὰ ἡ ἔσοχατη συνέπεια τῆς ἴδιας ἐκείνης ὑπακοῆς, πού τὸ «γένεοιτό» τῆς, τὸ «οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς Σύ», ἀδῆγησεν τὴν μὲν Παρθένον στὴν σύλληψη, τὸν δὲ Υἱὸν στὴν Σταύρωση...

Φαίνεται, πὼς ἡ Μαριὰμ ὑπηρετήσεν ἐξ Ἰσοῦ σημαντικὰ τὸ Μυστήριον τῆς Σωτηρίας, τόσοσν μὲ τὴν Κυοφορίαν Τῆς ὅσον καὶ μὲ τὴν Κοίμησή Τῆς. Ἄν δὲν πέθαινε, - μολονότι εἶχε κάθε λόγον νὰ δικαιουταὶ αὐτὴν τὴν ἐξαίρεση - θὰ πρόσβαλε μὲ τὴν ἀθανασίαν Τῆς, ὅ,τι εἶχε προσφέρει μὲ τὴν μητρότητά Τῆς: τὴν πίστη στὴν δυνατότητα νὰ γίνῃ ὁ Θεὸς θνητός.

Ἐφ' ὅσον, κάτω ἀπὸ τὴς συνθηκῆς τῆς πτώσεως, ἡ θνητότητα εἶναι μιὰ κατὰσταση σύμφυτη μὲ τὴν κλήση τῶν ὄντων στὸ εἶναι, μιὰ ἀθάνατη - ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων - Μητέρα τοῦ Θεανθρώπου, θὰ νομιζόταν ἀνίκανη νὰ μεταδώσῃ στὴν ἀνθρώπινην φύση τοῦ Υἱοῦ Τῆς, ὅ,τι Αὐτὸς δὲν ἦταν σὲ θέση μὲ ἄλλον τρόπον νὰ ἀποκτήσῃ: τὴν θνητότητα.

Τὸ πῶς ἐκπληκτικὸν γεγονόςν στὴν συνάντησιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου μέσα στὴν Θεοτόκον, εἶναι ὅπωςοδήποτε ἡ διπλὴ οὐζευξὴ τοῦ Υἱοῦ Τῆς τόσοσν μὲ

τὴν ἐρασιμώτερην ὅσον καὶ μετὰ τὴν ἀπεχθέστερην γι' Αὐτὸν πραγματικότητα: τόσον μετὰ τὸ κατ' Εἰκόνα δημιουργήμα, ὅσον καὶ μετὰ τὸν ἔσχατον ἐχθρόν, θάνατον, ἀφοῦ καὶ τὰ δύο συνιστοῦσαν μετὰ τὴν ἀπαράδεκτον συμφύζαν τους τὴν τραγωδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄν καὶ ὁ σκοπός, γιὰ τὸν ὁποῖον προσάρτησεν καθένα ἀπὸ τὰ δύο στὴν Ὑπαρξή Του ὁ Χριστός, ἦταν διαφορετικός, ὅμως ἡ ἔφεσή Του γιὰ τὴν ἀπόκτησή τους, ἦταν ἐξ Ἰσου ἀκατανίκητη καὶ πραγματώθηκε στὸ Πρόσωπον τῆς Παρθένου. Ἐκείνη τοῦ ἔδωκεν καὶ τὰ δύο: τὸ ἓνα γιὰ τὸ σῶμα, τὸ ἄλλο γιὰ τὸ ἐξολοθρευση. Καὶ ἐνῶ τοῦ τὰ ἔδωσε μαζί, Ἐκεῖνος ἐργάσθηκεν ἐπάνω τους χωριστά: σώζοντας τὸ ἓνα, ἐξολοθρεύει τὸ ἄλλο· καὶ ἐξολοθρεύοντας τὸ ἄλλο, ἔσωζε τὸ πρῶτο. Ἄλλ' αὐτὸ προϋπόθετε πῶς ὅλες οἱ συνέπειες τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶχαν μεταβιβασθῆ φυσιολογικὰ στὴν Παναγίαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς Της. Ἄν ἀληθεύῃ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Ἀποστόλου πῶς τὸ κεντρί τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ἁμαρτία, πῶς θὰ μπορούσε Ἐκεῖνη νὰ Τοῦ μεταδώσῃ τὴν θνητότητα, ἂν δὲν εἶχε κληρονομήσει τὴν ἁμαρτωλότητα, πὺθ βαρβαίνει τὴν ἀνθρώπινην φύση;

Ἄν δηλαδὴ ἡ Μητέρα Του δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ Τοῦ προσφέρῃ ἐξ ἀρχῆς καὶ τὰ δύο - ἀνθρωπότητα καὶ θνητότητα - ἐπειδὴ δῆθεν Ἐκεῖνος ἔσπευσε νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἐξ ἄκρας συλλήψεως ἀπὸ ὅλες τὶς συνέπειες τῆς πτώσεως, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ Δυτικοί, τότε θὰ τὴν εἶχε καταστήσει μόνος Του ἄχρηστην γιὰ τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς πὺθ τὴν ἠθέλεν, ἀφοῦ τὴν ἀνθρωπότητα μπορούσε καὶ μόνος Του νὰ τὴν ἀποκτήσῃ, ἐφ' ὅσον Αὐτὸς τὴν δημιούργησε.

Κι' ἔτσι θὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ συναντήσῃ τὸν κοινὸν ἐχθρόν, ἀφοῦ μόνος Του πάλιν θὰ τὸν εἶχεν ἐξ ἀρχῆς φυγαδεύσει ἀπὸ Ἐκείνην, ἔχοντας ἀποδειχθῆ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον μᾶλλον σωτήρας του παρὰ ἐξολοθρευτῆς του.

Γιατί, ἂν καὶ ἔπλασε τὸν πρῶτον Ἀδάμ «δεκτικὸν ἀμφοτέρων», καὶ τοῦ θανάτου διὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀθανα-

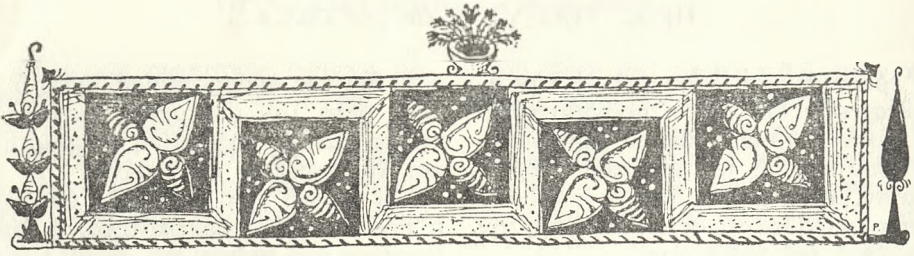
σίας διὰ τῆς ἀναμαρτησίας, ὅμως ὁ Ἰδιος, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ἐκείνου, ἔπρεπε καὶ νὰ παραμείνῃ ἀναμάρτητος καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ πεθάνῃ!

Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτό, δὲν ἀρκοῦσεν ἡ πρώτη ἐκείνη δεκτικότητα, ἡ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ πείναν καὶ δίψαν καὶ κόπον, ἀλλὰ μιὰ Μητέρα, πὺθ μετὰ τὴν προσωπικὴν Της Καθάρτητα θὰ μπορούσε νὰ τὸν ἐφοδιάσῃ μετὰ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ πεθάνῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία· ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτὴν, ἦταν καὶ Ἐκείνη ἀπηλλαγμένη, ὅχι ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ ἀφοῦ πρῶτα εἶχεν ἔμπρακτα ἀποδείξει πόσον ἄχρηστη τῆς ἦταν στὸν καταρτισμὸν Της.

Διαφορετικὰ, γιὰ ποιὸν ἄλλον λόγον θὰ μπορούσε νὰ χρειάζεσθαι μιὰ Μητέρα, Ἐκεῖνος πὺθ δημιούργησεν ἀπὸ τὸ μηδὲν τὰ σύμπαντα; Ἡ τί θὰ ὤφειλε νὰ τῆς ἀνταποδώσῃ, ἂν τὴν εἶχεν καταστήσῃ ἀναμάρτητην ἐξ ἄκρας συλλήψεως; Ἀθανασίαν; Ἀλλὰ σ' ἐκείνην πὺθ δὲν θὰ τὸν εἶχε κἂν βοηθήσει νὰ συναντήσῃ τὸν θάνατον; Θάνατον πάλιν; Πῶς ὅμως, ἀφοῦ ὁ Ἰδιος εἶχε σπεύσει τόσο πρόωρα νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ κεντρί τοῦ θανάτου, πὺθ εἶναι ἡ ἁμαρτία;

Πράγματι, δὲν θὰ μπορούσε νὰ δικαιολογήσῃ κάποιος εὐκολὰ σὲ μιὰ τέτοιαν μητέρα οὔτε τὸν θάνατον, οὔτε τὴν ἀθανασίαν, ὅπως καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀπαντήσουν οἱ Δυτικοὶ μέχρι σήμερον οὔτε στὸ ἂν πέθανε ἢ ὅχι, οὔτε τὸ γιατί στὴν κάθε περίπτωση.

Ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση διακηρύσσει τὸν θάνατον τῆς Θεοτόκου μετὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως, διασώζει τὴν ἀλήθειαν τῆς τραγωδίας τοῦ ἀνθρώπου στὸ Πρόσωπον Ἐκείνης, πὺθ ὡμολόγησε τὸν Θεὸν Σωτήρα Της, ἀλλὰ καὶ τὴν πραγματικὴν δυνατότητα Σωτηρίας στὸ Πρόσωπον Ἐκείνου, πὺθ ἀναγνώρισε Μητέρα Του καὶ ἀδελφούς Του, ὅσους τηροῦν τὶς ἐντολές Του. Καὶ γι' αὐτὸ μόνον οἱ Ὁρθόδοξοι εἶναι σὲ θέση νὰ νοιώσουν ὅσο ἐπιτρέπει τὸ ἀπύθμενον βάθος τοῦ Μυστηρίου Της, τὴν διπλῆν καὶ μεγαλειώδη προσφορὰν τῆς Παναγίας (Συνέχεια στὴν σελίδα 7)

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΦΩΤΙΚΗΣ ΤΑ Ρ' ΚΕΦΑΛΑΙΑ

λ'

ΙΣΘΗΣΙΣ ΕΣΤΙ
νοδος γευσις ακριβής
των διακρινομένων.
"Ον γάρ τρόπον τη
γευστικῇ ἡμῶν αιο-
θήσει τοῦ σώματος τὰ
καλά ἐκ τῶν φαύλων
ἀπλανῶς ἐν τῷ και-

ρῷ τῆς ὑγείας διακρίνοντας τῶν χρησιῶν
ὀρεγόμεθα, οὕτω καὶ ὁ νοῦς ἡμῶν, διὰ
ἐδρώσεως καὶ ἐν πολλῇ ἀμεριμνία κινεῖ-
σθαι ἀρξοίτο, δύναται καὶ τῆς θείας πα-
ρακλήσεως πλουσίως αἰσθάνεσθαι καὶ ὑπὸ
τῆς ἐναντίας μηδεπώποτε συναρπάξεσθαι.
Ὡς γὰρ τὸ σῶμα τῶν γεωδῶν γενόμενον
ἡδυσμάτιον ἔχει τὴν πείραν τῆς αἰσθήσε-
ως ἀπαισιον, οὕτω καὶ ὁ νοῦς, ὅτε ἐπά-
νω τοῦ τῆς σαρκὸς καυχᾶται φρονήματος,
δύναται γένεσθαι τῆς παρακλήσεως ἀπλα-
νῶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος· «γεύσασθε
γάρ, φησὶν, καὶ ἴδετε διὸ χρηστός ὁ Κύ-
ριος», καὶ ἔχει τὴν μὴμην τῆς γεύσεως
διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ἀγάπης ἄλλοιον ἐν
τῷ δοκιμάζειν ἀπαισιῶς τὰ διαφέροντα
κατὰ τὸν λέγοντα ἅγιον: «Καὶ τοῦτο προσ-
εὔχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον περισσέη ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
αἰσθήσει εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέ-
ροντα».

ἀ πό δο σις

Αἰσθησις νοῦ εἶναι ἡ ἀπλανὴς γεῦσις
τῆς διαφορᾶς τῶν γενομένων. Ὅπως κατὰ
τὸν χρόνον τῆς ὑγείας διακρίνομεν ἐπακρι-
βῶς, διὰ τῆς γευστικῆς αἰσθήσεως τοῦ σώ-
ματος, τὰ εὐχάριστα ἀπὸ τὰ δυσάρεστα καὶ

αἰσθανόμεθα ὄρεξιν διὰ τὰ πρῶτα, ἔτσι συμ-
βαίνει καὶ μετὰ τὸν νοῦν μας· ὅταν ἀρχίσῃ νὰ
κινεῖται μετὰ ὑγείαν ἐλευθερὸς ἀπὸ μερίμνας,
τότε δύναται νὰ αἰσθάνεται πλουσίως τὰς
θείας παρηγορίας χωρὶς ποτὲ νὰ «κλέπτε-
ται» ἀπὸ τὰς δαιμονικὰς τοιαύτας. Διότι ὅ-
πως τὸ σῶμα, ὅταν γεύεται τίς γήϊνες εὐ-
χάριστες τροφές, διατηρεῖ σαφῆ τὴν πεί-
ραν τῆς αἰσθήσεως ποῦ τοῦ προεκάλεσαν,
ἔτσι καὶ ὁ νοῦς ὅταν κυριαρχήσῃ ἐπὶ τοῦ
σαρκικοῦ φρονήματος, δύναται νὰ γεύεται
τὰς παρηγόρους ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος χωρὶς νὰ πλανᾶται. Διότι λέγει ὁ
προφήτης· «γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστός
ὁ Κύριος» (Ψαλμ. 33, 9). Ἐντεῦθεν δὲ θὰ
ἔχετε ἀλησιμόνητον τὴν πείραν τῆς γεύσε-
ως ἀπὸ τὴν ἐνεργεῖαν τῆς ἀγάπης, διὰ νὰ
διακρίνετε ἀλάνθαστα αὐτὰ ποῦ δοκιμάζε-
τε ὅπως λέγει καὶ ὁ θεὸς Παῦλος· «Προ-
σεύχομαι διὰ νὰ πλεονάζῃ ἡ ἀγάπη σας ὅ-
σον δυνατόν περισσότερον, μετὰ κάθε ἐπίγνω-
σιν καὶ αἰσθησιν ψυχῆς, ὥστε νὰ διακρι-
γετε ἐκεῖνα ποῦ σᾶς ὠφελοῦν» (Φιλιπ. 1,
9 - 10).

Σ Χ Ο Λ Ι Ο Ν

Ὁ ἅγ. Διάδοχος εἶναι διδάσκαλος τοῦ μο-
ναχισμοῦ, ἀντὶ τῶν τῆν διδασκαλίαν του ἀπὸ τὴν
ἡσυχαστικὴν του πείραν, ἐνηρμονισμένην εἰς
τὴν πνευματικὴν παράδοσιν. Εἰς τὸ λ' κεφ. δί-
δει τὸν ὀρισμὸν τῆς αἰσθήσεως τοῦ νοῦ: εἶναι
«ἡ ἀκριβὴς γεῦσις τῶν διακρινομένων». Ἔχει
ἡ ψυχὴ αἰσθησιν. Οἱ ἅγιοι Πατέρες διακρίνουν
τὴν ψυχὴν εἰς νοῦν, διάνοιαν, φαντασίαν, δό-
ξαν, αἰσθησιν. Ἡ αἰσθησις τῆς ψυχῆς — τῆς
ψυχῆς ποῦ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος ἐγένετο ὅλη νοῦς — ἀποτελεῖ τὸ κριτή-
ριον τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς. Ἡ αἰσθη-

σις αὐτὴ ἀκολουθεῖ τὴν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν πορείαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁποῦο κινεῖται ἐπὶ δύο κλιμάκων, κατ'ἀναλογίαν μὲ τὸν τρόπον ζωῆς: τῆς κλίμακος τῆς ζωῆς καὶ τῆς κλίμακος τοῦ θανάτου. Ἡ πρώτη κλίμαξ προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ζώην, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ κινεῖται ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀναβαθμοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου. Ἡ δευτέρα ἀνήκει εἰς τὴν σφαιρᾶν τοῦ ἁμαρτωλοῦ θίου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ψυχὴ εἶναι δούλη πολλὴ ἢ ὀλίγον τῶν διαφόρων παθῶν.

Αἱ ποικίλαι ἐνέργειαι ἐπὶ τῆς ψυχῆς, εἴτε ἀγαθαὶ εἴτε ἁμαρτωλαί, γίνονται ἀντικείμενον «γεύσεως» ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ψυχῆς. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς φωτός, ὡς ἀγάπης, ὡς φόβου, ὡς κατανύξεως, ὡς εἰρήνης, ὡς πένθους, ὡς χαρᾶς, ὡς ἔρωτος θείου, ὡς μετανοίας, ὡς προσερχῆς καὶ θαυμάτων, ὡς πρώτουτος καὶ ἀνεξικακίας, ὡς πόθου τῶν οὐρανίων... καθίστανται «συνειδηταί» διὰ τῆς πνευματικῆς αἰσθήσεως, διὰ τῆς ὁποίας γεύεται ἡ ψυχὴ, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ εἶναι καθαρὰ καὶ ἡ αἰσθήσις ἔχει πνευματοποιηθῆ διὰ τῆς χάριτος. Ἡ ψυχὴ αὐτὴ ἀπορρίπτει ἀμέσως τὰς ἐνεργείας τοῦ σατανᾶ ἢ τῶν ἁμαρτωλῶν παθῶν ὡς ἀσυγγενεῖς καὶ βδελυσομένας ὑπ' αὐτῆς. Ἀλλὰ εἰς ποῖον βαθμὸν ἀποδέχεται ἢ ἀπορρίπτει ἡ ψυχὴ τὰς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἢ τῶν πονηρῶν πνευμάτων καὶ τῶν ψεκτῶν παθῶν, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν βαθμὸν ἁγιασμοῦ ἢ κακότητος τῆς ψυχῆς. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ὠμλήσαμεν περὶ κλιμάκων. Διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι ποικίλη — μετρίζομένη εἰς «νομὰς χαρακτηρισμάτων» — ἀλλὰ γίνεται καὶ δεκτὴ ὑπὸ τῆς ψυχῆς κατ'ἀναλογίαν τῆς δεκτικότητός της. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἀρνητικὴν πλευρὰν τῶν δαιμόνων καὶ τῶν κατηγορημένων παθῶν, δεδομένου ὅτι αἱ ψυχαὶ ποικίλουν εἰς διαφορὰν καὶ κακίαν. Πάντως, ὄργανον εἰδοποιῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς καταστάσεις εἶναι ἡ αἰσθήσις ὡς ιδιότης τῆς ψυχῆς.

Ὁ ἅγ. Δ. ἀναχωρῶν ἀπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ἀναφέρεται εἰς τὴν «παράκλησιν» ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ὅρος παράκλησις ἔχει καθολικὴν σημασίαν, ἐκφράζων τὴν παρηγορίαν ποῦ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὴν θεῖαν ἐνεργείαν του. Διὰ τὴν αἰσθάνεται παρηγορία, προσηκῶς ἡ ψυχὴ εἶχεν ἀνάγκην. Ἡ «πικρία» τῶν περιστάσεων, ἢ τραχύτης τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶ-

νος, ἢ ἀπαράκλητος ἄσκησις καὶ γενικῶς ἡ δυνηρὰ γεύσις ἐκ τῶν δαιμονικῶν πολέμων, εἰς καταλλήλους στιγμὰς τὸ Παρόκλητον Πνεῦμα «παρακαλεῖ» τὰς καρδίας τῶν θεοφιλῶν.

Μία βασικὴ προϋπόθεσις γὰρ γευθῆ ὁ νοῦς πλουσίως, διὰ τῆς αἰσθήσεως, «τῆς θείας παρακλήσεως», εἶναι ὅταν ὁ νοῦς, ἀπηλλαγμένος ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν μεριμνῶν ποῦ διασποῦν τὴν ἐνόητά του, κινεῖται μὲ δύναμιν καὶ ὕψους. Τότε ἀκριβῶς, λόγω τῆς κυριαρχίας τοῦ νοῦ ἐπὶ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ἐπειδὴ «αἰσθάνεται πλουσίως» ὁ νοῦς, ἀπρακτεῖ κάθε ἐνέργεια τοῦ πονηροῦ, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ γὰρ τὸν ἀπατήσῃ μὲ ἀντι-παρακλήσεις, δηλαδὴ μὲ ἐνεργείας ἡδονικὰς εἰς τὴν ψυχὴν. Ἡ δὲ πείρα, ποῦ ἀποκτᾶ ὁ νοῦς ἀπὸ τὴν γεῦσιν τῶν παρακλήσεων τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀποβαίνει πλέον μόνιμον κριτήριον διακρίσεως τῶν δύο «παρακλήσεων». Δι' αὐτὸ δὲ προσηύχεται καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

λα'

ΤΑΝ Ο ΝΟΥΣ ἡμῶν ἄρξεται τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος αἰσθάνεσθαι παρακλήσεως, τότε καὶ ὁ Σατανᾶς ἐν ἡδυφανεῖ νινι αἰσθήσει ἐν ταῖς νυκτεριναῖς ἡσυχίαις,

ὅτε τις ὡσπερ εἰς ὕπνον νινὸς λεπτοταίου ἔρχεται ροπήν, τὴν ψυχὴν παρακαλεῖ. Ἐὰν οὖν εὐρεθῆ ἐν θερμῇ λίαν μνήμη κρατῶν ὁ νοῦς τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ὡσπερ ὄπλων κέχρηται κατὰ τῆς ἀπάτης τῷ ἁγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ἐκείνῳ ὄνοματι, ἀναχωρεῖ μὲν ὁ πλάνος τοῦ δόλου, εἰς πόλεμον δὲ λοιπὸν ἐνυπόστατον ἐξάπτεται τῆς ψυχῆς. Ὅθεν ἐπιγνώσκων ὁ νοῦς τὴν ἀπάτην ἀκριβῶς τοῦ πονηροῦ πλέον εἰς τὴν πείραν προκόπτει τῆς διακρίσεως.

ἀπόδοσις

Ὅταν ὁ νοῦς μας ἀρχίσῃ γὰρ αἰσθάνεται τὴν παράκλησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τότε καὶ ὁ Σατανᾶς μὲ μίαν αἰσθησιν φαινομενικῶς γλυκεῖαν, κατὰ τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν, παρακαλεῖ τὴν ψυχὴν, ὅταν ὁ μοναχὸς ἔλθῃ εἰς λεπτότατον ὕπνον. Ἐὰν λοι-

πὸν ὁ νοῦς εὐρεθῆ εἰς πολὺ θερμὴν μνήμην, «κρατῶν» τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ὡς ὄπλον χρησιμοποιεῖ κατὰ τῆς ἀπάτης τὸ ἅγιον καὶ ἐνδοξον ἑκαίνο ὄνομα, ἀφήνει μὲν τὴν δολίαν μεθοδεῖαν τοῦ ὁ πλάγος, ἀλλὰ στρέφεται πλέον μὲ θυμὸν νὰ πολεμήσῃ φανερά τὴν ψυχὴν. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν αὐτὴν τῆς ἀπάτης, ὁ νοῦς αὐξάνει πλέον τὴν πείραν τοῦ εἰς τὴν «διάκρισιν τῶν πνευμάτων».

Σ Χ Ο Λ Ι Ο Ν

Περὶ «παρακλήσεως» ἤδη ἐγράψαμεν. Ὁ ἅγ. Δ. ἐ γνώριζεν ἐκ προσωπικῆς πείρας μίαν ἐπὶ πλέον μορφήν πολέμου τοῦ Σατανᾶ κατὰ τῶν μοναχῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ ἀγῶνος τῶν βάσει τῆς παραδοσιακῆς μεθοδολογίας καὶ πείρας ἀρχίζουν νὰ δέχονται παρακλήσεις τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὸ βεβαίως τὸ γνωρίζει ὁ Σατανᾶς ἀπὸ τὰς ἐνεργείας καὶ θείας ἀλλοιώσεις ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ συζητήσεις ἢ γραπτὰ τῶν μοναχῶν, ἀφοῦ εἶναι δεδομένον ὅτι δὲν δύναται νὰ γνωρίξῃ τοὺς λογισμοὺς. Δι' αὐτὸ, μετὰ τὴν θερμὴν προσευχὴν καὶ ὕταν πλέον ὁ μοναχός, ἀποκαμῶν τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὴν προσευχὴν, περιπέσῃ εἰς λεπτότατον ὕπνον, τὸ πονηρὸν πνεῦμα προσεγγίζει εἰς τὴν ψυχὴν, προκαλοῦν εἰς αὐτὴν μίαν αἰσθησὶν γλυκοφανῆ, συγγενέουσιν κάπως μὲ τὴν παράκλησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ τὴν ἀπατήσῃ. Καὶ ἂν μὲν εὐρη τὴν ψυχὴν ἀσθενῆ χωρὶς θερμὴν, ἀσφαλῶς ἐνοῦται μὲ αὐτὴν, ἦν καὶ μολύνει μοιχικῶς. Συνήθως ὅμως ἡ προκόπτουσα καὶ δεχομένη παρακλήσεις ψυχὴ εἶναι θερμὴ, ἔχουσα τυπωμένον ἐν ἑαυτῇ ἐκ τοῦ πῦθου καὶ τῆς ἀδιαλείπτου «εὐχῆς» τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ παρ' ὅτι ὁ νοῦς κατὰ τὸν ὕπνον δὲν δύναται νὰ ἀρθρώσῃ τὴν ἐπίκλησιν: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με», ἐν τούτοις ἡ «εὐχὴ» ἐνεργεῖ κατὰ διάθεσιν εἰς τὴν ψυχὴν. Ἄλλο εἶναι βεβαίως τὸ χάρισμα τῆς «εὐχῆς» ποῦ ἐδόθη σὲ πολλοὺς ἁγίους καὶ ἡ «εὐχὴ» αὐτενεργοῦσα καὶ εἰς τὸν ὕπνον, ὥστε νὰ πραγματοποιεῖται ἡ φράσις τοῦ «ἄσματος τῶν ἀσμάτων»: «ἐγὼ καθέυδο καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ».

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ψυχὴ διατελεῖ εἰς θερμὴν κατάστασιν, θωρακισμένη μὲ τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, μὴ δυνάμενος ὁ ἀπατεὼν νὰ ἐπιτύχῃ ἐπαφὴν μετ' αὐτῆς, ἀφήνει τὸ ἐγχείρημά του καὶ ἀρχίζει πλέον ἀπροκάλυπτον πόλεμον, τὸν ὁποῖον ὁ ἅγιος Δ. ὀνομάζει «ἐνυπό-

στατον». Ἴσως νὰ ἐννοῆ, ὅτι ἐμφανίζεται πλέον ὁ ἴδιος μὲ ὄλην τὴν εἰδεχθῆ μορφήν τοῦ ἡ ἐγείρει ποικίλους πειρασμοὺς ἢ ἐφάπτεται τοῦ σώματος διὰ νὰ προκαλέσῃ διαφόρους ὀχλήσεις.

Ἐξ αὐτῶν συνάγεται ὅτι πόσον ἀπαραίτητος εἶναι ἡ ἀδιάλειπτος προσευχὴ, πόσον ἀναγκαῖα εἶναι ἡ θερμὴ, ποῦ ἀνάπτει εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ πόσον πείραν χρειάζεται ὁ νοῦς, διὰ νὰ δύναται νὰ διακρίνῃ τὰ πνεύματα «εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν» (Α' Ἰωάν. δ', 1).

λβ'

ΑΓΑΘΗ παράκλησις ἐργηγορότος τοῦ σώματος γίνεται ἡ καὶ εἰς ὕπνον τινὸς μέλλοντος ἔρχεσθαι ἔμφασιν, ὅτι εἰς ἐν θεομῆ μνήμῃ τοῦ Θεοῦ τῆ αὐτοῦ ὡσπερ

κεκόλληται ἀγάπῃ ἡ δὲ τῆς πλάνης εἰς λεπτόν τινα ἀεὶ, ὡς εἶπον, ὕπνον ἐλθόντος τοῦ ἀγωνιστοῦ μετὰ μέσης μνήμης τοῦ Θεοῦ ἡ μὲν γὰρ ὡς ἐκ Θεοῦ οὐσα φανερώς τὰς ψυχὰς τῶν τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστῶν ἐν ἐκχύσει πολλῇ τῆς ψυχῆς παρακαλεῖν πρὸς τὴν ἀγάπην θέλει ἡ δέ, ἐν ἀνέμῳ τινὶ πλάνης ριπίζει τὴν ψυχὴν εἰ-ωθεν, κλέπτειν διὰ τοῦ ὕπνου τοῦ σώματος τὴν πείραν τῆς αἰσθήσεως τοῦ ὑγιαίνοντος νοῦ περὶ τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ ἐπιχειρεῖ. Ἐὰν οὖν εὐρεθῆ ὁ νοῦς, ὡς εἶπον, μεμνημένος προσεχῶς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, σκορπίζει μὲν τὴν αὐραν ἐκείνην τὴν ἡδουφανῆ τοῦ ἐχθροῦ, χαιρών δὲ εἰς τὸν καὶ αὐτοῦ κινεῖται πόλεμον ὡς ὄπλον ἔχων δεύτερον μετὰ τὴν χάριν τὸ ἐκ τῆς πείρας καύχημα.

ἄ π ὀ δ ο σ ι ς

Ἡ μὲν παράκλησις ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργεῖται ὅταν ὁ μοναχός διατελῆ εἰς σωματικὴν ἐργήγορσιν ἢ ὅταν ἀπὸ τὸν κόπον τῆς προσευχῆς τείνει νὰ παραδοθῆ εἰς ἐλαφρὸν ὕπνον, ἐνφ ἡ ψυχὴ του εὐρίσκειται ὡσάν κολλημένη, μὲ θερμὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ἀγάπην του. Ἡ δὲ «παρακλήσις» τοῦ πονηροῦ ἐνεργεῖται εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον μοναχὸν κατὰ τὸν χρόνον ποῦ παραδίδεται εἰς λεπτόν ὕπνον, ὅπως προεἶ-

πα, ἔχοντα ὄχι θερμὴν, ἀλλὰ μετρίαν μνήμην Θεοῦ. Καὶ ἡ μὲν, ἐπειδὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐνεργεῖ φανερά, προκαλοῦσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς εὐσεβείας εἰς μεῖζονα ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἡ δέ, ἐνεργεῖ παραπλανητικῶς ὡς ἓνας ἄνεμος γλυκύς, μὲ σκοπὸν νὰ ἐξαφανίση, διὰ τοῦ σωματικοῦ ὕπνου, τὴν πείραν τῆς αἰσθήσεως τῆς μνήμης τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ὑγιαίνοντα νοῦν. Ἐὰν λοιπὸν ὁ νοῦς εὐρεθῆ εἰς κατάστασιν, ὡς προεῖπα, ἐντόνου μνήμης τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, — διὰ τῆς «εὐχῆς» — τότε σκορπίζει τὴν φαινομενικῶς γλυκεῖαν ἐκείνην αὔραν καὶ ὄλος χαρὰ διεγείρεται εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ σατανᾶ μὲ ὄπλον, ὕστερα ἀπὸ τὴν χάριν, τὴν κεκτημένην πείραν.

Σ Χ Ο Λ Ι Ο Ν

Τὰ κεφάλαια λ', λα' καὶ λβ' ἀποτελοῦν μίαν ἐνότητα. Δι' αὐτῶν σημειοῦνται αἱ ἐκ τῆς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι πείρας διαπιστώσεις τοῦ ἁγ. Δ., περὶ τῆς αἰσθήσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς διακρίσεως δι' αὐτῆς τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπὸ τῶν συγγενῶν τοιοῦτων τοῦ σατανᾶ. Εἰς τὸ παρὸν κεφ. ἐπισημαίνεται ἀφ' ἐνὸς ὁ χρόνος τῶν ἐνεργειῶν των καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ διάφορον τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς αἰσθήσεως τοῦ νοῦ.

Ἐνταῦθα εἶναι σημαντικὸν νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ παράκλησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργεῖται εἰς τὴν θερμὴν ψυχὴν ἐκ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν καὶ γρηγοροῦντος τοῦ σώματος τοῦ μοναχοῦ ἢ γενικῶς τοῦ ἀγωνιστοῦ. Ἐν προκειμένῳ τὸ ἀγαθὸν πνεῦμα, ἐνῶ ἀφήνει ἀνεπαφον τὴν ἐλευθερίαν, «παρακαλεῖ» τὸν αγωνιζόμενον ἀφ' ἐνὸς καὶ ἐνεργεῖ πρὸς αὔξησιν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν ἀφ' ἑτέρου, διὰ νὰ πιστωθῆ ὅτι «τῷ ἔχοντι δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται» (Ματθ. 25, 29).

Ἡ ἐνέργεια τοῦ πονηροῦ ἐπίσης εἶναι ἀξιόπροσεκτος, πλὴν τῶν ἄλλων, διὰ τὴν συγκεκριμένην ἐπιδιώξιν του. Δημιουργῶν διὰ τῆς ἐγγύτητός του πρὸς τὴν ψυχὴν μίνα «ἡδυφανῆ» «αὔραν», ὕπνου τῶν τοῦ σώματος, ἐπιχειρεῖ «κλέπειν τὴν πείραν τῆς αἰσθήσεως τοῦ ὑγιαίνοντος νοῦ περὶ τὴν μνήμην τοῦ Θεοῦ». Ἐδῶ ἀνακαλύπτονται αἱ «μεθοδεῖαι» καὶ «τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ» (Ἀποκ. β', 24). Διότι φανεροῦται ὅτι ὁ πόλεμός του δὲν περιορίζεται εἰς τὸν τομέα τῶν λογισμῶν καὶ εἰς τὰς ἄλλας γνωστὰς «μεθοδεῖας» του, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰς

«ἐπαφάς» μετὰ τῆς ψυχῆς, τὰς ὁποίας ὁ ἁγ. Δ. ἄλλου ὀνομάζει «μῖξιν τοῦ δολίου», διότι «ποιεῖ μοιχεύεσθαι» τὴν ψυχὴν. Καὶ ὁ σκοπὸς του; Νὰ ἀφαιρέσῃ «τὴν πείραν τῆς αἰσθήσεως», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σταθερὸν καὶ ἀπλανῆς κριτήριον τοῦ νοῦ διὰ τὴν ποιότητα τῶν λογισμῶν καὶ τῶν πράξεων. Αὕτη ἡ «πείρα τῆς αἰσθήσεως» εἶναι πνευματικὴ πείρα, κατάστασις τῆς καθαρᾶς ἢ καθαιρομένης ψυχῆς.

Χωρὶς αὐτὴν τὴν πείραν ἡ ψυχὴ νυκτοβατεῖ. Χάρις εἰς αὐτὴν ὁδεύει ἀπλανῶς. Δι' αὐτὸ καὶ στόχος τοῦ σατανᾶ εἶναι νὰ τὴν διαφοροποιήσῃ, ὥστε νὰ ἀπολεσθῆ τὸ ἄπταιστον κριτήριον. Ἀκριβῶς αὐτὸ ἐννοεῖ ὁ ἁγ. Δ. λέγων, ὅτι ὁ νοῦς μετὰ τὴν χάριν ἔχει ὡς ὄπλον «τὸ ἐκ τῆς πείρας καύχημα». Διότι μετὰ τὴν κεκτημένην «πείραν» — πνευματικὴν αἴσθησιν, ἐκτὸς ὅτι ἡ ψυχὴ συντηρεῖται εἰς κατάστασιν εἰρήνης, χαρᾶς καὶ ἀγάπης καὶ «ἀνακρίνει πάντα», ἀλλὰ προφυλάσσεται καὶ ἀπὸ τὰς ἐφόδους ἀνά πᾶσαν στιγμὴν τῶν διανοητικῶν πλανῶν, ἀπὸ τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰς ἐλλείψεις, ἀπὸ τὰς «χρηστολογίας» ποῦ ἀπατοῦν «τὰς καρδίας τῶν ἀνάκων».

Ἐὰν κανεὶς ἀναζητήσῃ τὰ αἷτια τῶν ποικίλων διανοητικῶν ἐκτροπῶν, τῶν αἰρέσεων, τῶν πλανῶν, τῶν διολισθήσεων ἢ εἰς ὑπερβολὰς ἢ εἰς ἐλλείψεις εἰς τοὺς τομεῖς τῆς θεολογίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τοῦ ἡθικοῦ βίου, ἀσφαλῶς θὰ τὰ εὕρῃ εἰς τὴν ἀπουσίαν τῆς πνευματικῆς αἰσθήσεως, ἡ ὁποία ἐν ἀναλύσει εἶναι φῶς γνώσεως, φῶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Χωρὶς αὐτὸ ὁ νοῦς, γυμνὸς τῆς αἰσθήσεως, ἀφήνεται νὰ καλπάζῃ μετὰ τὴν τυφλὴν φαντασίαν καὶ τοὺς «δειλοὺς λογισμοὺς», ὑπὸ τὸν ἐρεθισμὸν τῶν παθῶν, ἀπατώμενος ἀπὸ τὰς ἀληθοφανείας ποῦ βλέπει ἐν τῷ σκοτασμῷ του. Ἔτσι εὐρισκόμεθα πρὸ μιᾶς συγχρόνου πυργωθείσης συγχύσεως, ἐνὸς πύργου τῆς Χαλάνης. Ἐλλειπούσης ἀπὸ τὰς ψυχὰς τῆς πνευματικῆς αἰσθήσεως, ἀποβαίνουмен ἔρμαια τῶν πλέον ἀπιθάνων «εὐαγγελίων».

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 3)

αγίας: τὴν φανέρωση καὶ ἀναφορὰν τῆς ἀληθινῆς τραγωδίας τοῦ ἀνθρώπου στὸν Θεὸν καὶ τὴν προσκόμισι καὶ παρουσίαση τῆς εἰλικρινοῦς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπον.

ΕΝΤΥΓΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΡΩΣΣΙΑ

ΤΝΑΜΕΘΑ νὰ εἴπωμεν ὅτι μέχρι σήμερα ἡ χώρα μας παραμένει ἡ «Ἁγία Ρωσσία». Γιὰ αὐριον μόνον ὁ Κύριος γνωρίζει». Τὰ λόγια αὐτὰ ἑνὸς σεβασμίου καὶ ἔξαιρέτου ρώσσου ἀρχιμανδρίτου εἶναι καὶ ἡ δική μας, ἡ προσοικτική ἐμπειρία μετὰ τὴν ἐπιστροφή μας ἀπὸ τὴν ἀπέραντη ρωσικὴν γῆν, ὅπου πήγαμε ὡς προσκυνηταί, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ρωσσοῦ, δέκα ἀγιορείτες πατέρες. Ἡ πρόσκλησις ἔγινε μὲ τὴν εὐκαιρίαν καὶ τῆς μεγάλης πανηγύρεως τοῦ Ὁσίου Σεργίου τοῦ Ραντονέζ, τοῦ κτίτορος τῆς τεραστίας Λαύρας τοῦ Ζαγκόρσκ, τῆς τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, πὺν στάθηκε καὶ στέκεται σὰν ἕνας ἰσχυρότατος πνευματικὸς πνεύμων εἰς τὴν πολυπαθὴ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας.

«Ἐπὶ περὺν ἄνεμων» φερόμενοι ἐφθάσαμεν στὴν Μόσχαν, τὴν ἡμέραν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Φυσικά, εἰμεθα ἀρκοῦντως ἐπηρεασμένοι ἀπὸ ὅσα εἶχαμεν ἀκούσει ἢ διαβάσει σχετικὰ μὲ τὴν κατάστασιν στὴν κομμουνιστικὴν Ρωσσίαν. Γι' αὐτὸ ἡ ἔκπληξις μας καὶ ἡ συγκίνησις μας ἦτο μεγάλη καθὼς εἶδαμε νὰ μᾶς ἀναμένουν ἐν ἑορταστικῇ ἀμφίεσει δύο νέοι ἀρχιμανδρίται τοῦ Πατριαρχίου στὸ ἀεροδρόμιον. Ἀκόμη ἡ ἔξαιρετικὴ εὐγένεια συμπεριφορᾶς ὄλων τῶν ὑπαλλήλων μᾶς ἐδημιούργησεν πολλὰς ἐλπίδες, πὼς ἄλλῃ κατάστασις ἐπικρατεῖ ἀπὸ αὐτῆ πὺν ἀνεμέναμε σχετικὰ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν.

«Τὸ κράτος μας εἶναι ἐπισήμως ἀθεϊ-

στικόν. Ὁ καθένας ὅμως μπορεῖ νὰ πιστεῖ ὅ,τι θέλει. Δὲν μπορεῖ τίποτε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ». Πράγματι. Βλέποντας κανεῖς τὰ ἀθεϊστικὰ μουσεῖα σὲ κάθε πόλιν, τοὺς πιονέρους καὶ τοὺς κοσμομόλους νὰ βαδίζουν στοὺς δρόμους τῶν πόλεων, τὴν ἀτέλειωτην στρατιάν — κάπου τρία χιλιόμετρα μῆκος — νὰ περιμένουν γιὰ τὸ «προσκύνημα» τοῦ μουμιοποιημένου Λένιν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ περιφήμου Κρεμλίνου, εἶναι φυσικόν νὰ διαλογισθῇ μὲ βεβαιότητα πὼς ἄλλος θεὸς δὲν ζῆ στὴν ἀχανῆ χώραν τοῦ βορρᾶ. Μόνον ὁ Λένιν εἶναι συνηθισμένος στὸ ὑπερβολικὸν ψυχὸς τοῦ παρατεινομένου χειμῶνα... Ἄλλὰ ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ὄψις. Πρέπει ὅμως νὰ τὴν ἀναζητήσῃς. Γιὰτὶ εἶναι κάπως κρυμμένη ἢ μᾶλλον δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ προβληθῇ. Ἀσφυνκτικὰ γεμίζουν κάθε ἡμέραν οἱ λιγοστοὶ ναοὶ πὺν ἔμειναν στὴν χρῆσιν τῆς λατρείας. Ὅλη ἡ Μόσχα τῶν 8,5 ἑκατομμυρίων, ἔχει 28 ναοὺς ἐν λειτουργίᾳ!...

«Πόσους ναοὺς ἔχετε, σεβασμιώτατε, ἐν λειτουργίᾳ;» ρωτήσαμε διακεκριμένον ἱεράρχην. Μᾶς ἀπήντησε: «Θέλετε ἀριθμοὺς; Δὲν διαθέτομεν. Ναοὺς ἔχομεν πολλοὺς, ὀλίγους ὅμως μποροῦμε νὰ χρησιμοποιοῦμεν. Ὅσο γιὰ τοὺς πιστοὺς μας, ἔχομεν ἀναρίθμητους. Μόνον στοὺς καταλόγους τοῦ Θεοῦ εἶναι γραμμένοι. Ἄλλὰ καὶ μόνοι σας θὰ ἰδῆτε». Καὶ τοὺς εἶδαμε!... Τοὺς εἶδαμε παντοῦ: στὶς ἀπόμερες ἐκκλησίες, στὸ Κρεμλίον, στὰ μοναστήρια, στὰ ξενοδοχεῖα καὶ στὰ καταστήματα, στὰ τραῖνα καὶ στὰ ἀεροπλάνα... Παντοῦ δοξάζεται ὁ Τριαδικὸς Θεός. Καὶ μὲ τί εὐλάβειαν! Μὲ τί μετάνοιαν! Μὲ τί αὐταπάρνησιν καὶ μαρτυρικὴν διάθεσιν! Τὴν φυτεῖαν τοῦ Θεοῦ ποῖός θνητὸς μπορεῖ νὰ τὴν μαράνη καὶ πολὺ

περισσότερον νά τήν ξεριζώση;

Ἡ ρωσική εὐλάβεια ἦταν γιά μᾶς μιᾶ συγχλωνιστική ἀποκάλυψις. Πλήθη λαοῦ μᾶς ἐκύκλωναν, ὅπου γινόταν γνωστόν ὅτι εἰμεθα ἁγιορεῖτες — «σβεταγκόρτσι» — γιά νά πάρουν τήν εὐλογία — «μπλαγκοσλοβένια» — σάν ἀπό τήν ἴδια τήν Κυρίαν μας Θεοτόκον. Στίς ψυχές τῶν ρώσων πιστῶν — ἀλλά πού βρήκαμε καί ἔστω ἕναν ἄπιστον σ' ἄλην τήν χώραν πού γυρίσαμε; — τὸ "Ἅγιον" Ὅρος εἶναι ὁ ἐπίγειος παράδεισος. Καί κατ' ἀκολουθίαν ὁ ἁγιαρεῖτης ἕνας ἐν σώματι ἄγγελος. Μὲ λυγμούς μᾶς εἶπε μία πιστὴ γυναικούλα: «Ἐσεῖς ἀπὸ τόσο μακρυνά, τόσο ἅγιοι ἄνθρωποι ἦλθατε γιά νά παρηγορήσετε ἐμᾶς τοὺς ἁμαρτωλούς. Ποιὸς ἄγγελος σᾶς ἔφερε ἕως ἐδῶ;». Καί παρεκάλεσε νά προσευχηθοῦμε γιά τὸ παλιγκάρι τῆς, 22 ἔτων. Ἦταν νοσηλεύμενον σὲ κλινικὴν μὲ σοβαρὴν ἀσθένειαν. Κάποια ἡμέρα ἕνας καταδότης τὸν ἐπρόσθεσεν στοὺς ἀρμοδίους ὅτι τὸν εἶδε νά προσεύχεται! «Ὅποτε ἡ θέσις τοῦ πιστοῦ νέου ἦταν ὄχι στὴν παθολογικὴν κλινικὴν ἀλλὰ στὸ ψυχιατρεῖον. Τώρα, ποιὸς γνωρίζει ἂν ζῆ... Καί ἂν ζῆση θὰ εἶναι ἕνας «τέλειος ἄνθρωπος», ἕνα φάσμα ἀνθρώπου, χωρὶς σκέψιν, χωρὶς βούλησιν, γνώμην, δραστηριότητα... "Ὅλα αὐτὰ εἶναι κερικίνδυνα γιά τὸν λαόν». Ποιὸν λαὸν ὁμῶς; Πάντως ἕκατόν τοῖς ἕκατόν ὄχι γιά τὸν Ρωσικόν. Αὐτὸς καί ὁ Θεὸς ἔχουν ζυμωθεῖ σὲ μίαν ζύμην. Καί ἐπειδὴ ἄρχισε πιά νά ὑψώνεται καί εἶναι ἀδύνατον νά περιορισθῆ αὐτὸ τὸ ὕψωμα τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, οἱ «ἀρμόδιοι» — μόλις 12 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὰ 270 πού ἔχει ἡ χώρα — κάνουν ἀπονεομημένα διαβήματα καί σπασμωδικῆς ἐνέργειας νά περιορίσουν αὐτὸν τὸν χεῖμαρρον τῆς ζωῆς πίστεως. Ἄραγε δὲν ἔχουν ἀπὸ τὴν καθημερινὴν τους πείρα διδαχθεῖ ὅτι «πρὸς κέντρα λακτιζοῦν»;

Ἡ λατρευτικὴ σὺνάξις εἶναι μία πανήγυρις γιά τοὺς Ρώσους. Ἐτύχαμε σὲ πολλὰς Θ. Λειτουργίας καθημερινές. Οἱ ναοὶ ἦταν παντοῦ ἀσφυκτικὰ γεμάτοι. Ὁ ἰδρώτας μᾶς ἔλουεν. Οἱ πιστοὶ ἐδυσκολεύοντο νά κάμουν τὸν σταυρόν τους ἀπὸ τὸν ἀπίστευτον καί πρωτοφανῆ γιά μᾶς συνωσιμόν. Οἱ Ἐκκλησίαι δὲν ἔχουν στασιδία.

Ὁ κόσμος στέκεται ἐπὶ τρεῖς ἕως ἑξῆ ὄρες ὄρθιος καὶ ἀκίνητος. Κάθε ναὸς διαθέτει δυὸ τουλάχιστον ὠργανωμένους χορωδίες, γιὰτι καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ γνωρίζουν νά ψάλλουν ὄλην τὴν ἀκολουθίαν χορωδιακά. Καὶ εὐφρανθήκαμε συγκινηθέντες ἀκούγοντας τὴν «ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν» ρωσικὴν γλῶσσαν νά ὑμνῆ καὶ μεγαλύνῃ τὸν Κύριόν τῆς. Οἱ ἱερεῖς εἶναι εὐλαβέστατοι. Γιά τὸν λαὸν εἶναι ὁ κάθε ἱερεὺς ὁ «μπάτουσοκ» - ὁ πατερούλης. Στὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχομε αὐτὴν τὴν ζωντανὴν σχέσιν τοῦ ἱερέως πρὸς τοὺς πιστοὺς του, γι' αὐτὸ καὶ ἐξεπλάγημεν βλέποντες τὴν ἀφοσιώσιν τῶν προβάτων στὸν ποιμένα καὶ τὴν πατρικότητα τοῦ ποιμένου πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἴδια σχέσις τῆς ἀπλότητος, τῆς ἀναστροφῆς παρατηρεῖται καὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἐπισκόπων. Τοὺς ρώσους Ἐπισκόπους εἶδαμε μὲ πολλὴν συμπάθειαν καὶ θαυμασμόν συγχρόνως. Ἄλλο νά εἶσαι Ἐπίσκοπος - δημόσιος ὑπάλληλος καὶ ἄλλο νά εἶσαι στοὺς καταλόγους τῆς Κᾶ - Γκὲ - Μπέ. Ἡ προπαγάνδα μᾶς εἶχε κάμει νά πιστεύωμεν πὼς οἱ ρῶσοι Ἐπίσκοποι εἶναι «προδότες»!... Λάθος! Εἶναι μάρτυρες! Καὶ μάλιστα μὲ τὰ σημεῖα τοῦ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίου ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν. Καὶ ὁ λαὸς γνωρίζει τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἐπισκόπων του, γι' αὐτὸ βλέπων κάθε «βλαντίκα» - δεσπότη βλέπει τὸν ἴδιον τὸν Κύριον ἀνάμεσα του. Ἐδρέθημεν σὲ τρία κηρύγματα, ἡμίωρα πάντοτε, λειτουργούντων ρώσων Ἀρχιερέων, πρὸς τὸν λαόν. Ὁμολογοῦμεν ὅτι τέτοια ἀτμόσφαιραν στὴν Ἑλλάδα δὲν γνωρίζομεν — τοῦλάχιστον ἐμεῖς δὲν εἶδαμεν —. Ὁ λαὸς ἀκούει μὲ κρατημένην τὴν ἀναπνοήν, λυγμοὶ ἀκούονται, καὶ σὲ σημεῖα πού ἐξαιρετικὰ ἐγγίζον τὴν ψυχὴν, ξεσπᾶ ἀνάμεσα ἀπὸ ἀναφυλλητὰ τὸ «σπασή Γόσποντι» — σῶσον Κύριε... Ἐμπειρίες πού ἄξιζε μόνον γι' αὐτὲς νά ταξιδεύση κανεὶς στὴν εὐλογημένη αὐτὴν καὶ μαρτυρικὴν Ἐκκλησίαν.

Στὴν συνάντησίν μας μὲ διακεκριμένον ἱεράρχην συζητήσαμε πολὺ ἀνοικτὰ θέματα τῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας μὲ τὴν πολιτείαν, μὲ τοὺς ἀλλοδόξους, γιά τὴν «intercommunio» — πού ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν — γιά τις μελλοντικῆς προοπτικῆς

τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὶς σχέσεις της μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν καὶ Σεπτὸν μας Πατριαρχεῖον, μετὰ μάλιστα τὴν ἀντικανονικὴν ἀνακήρυξιν τῆς αὐτοκεφάλου Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς τοιαύτης τῆς ἐν Ἀμερικῇ «Μετροπόλια». Τὸ τελικὸν συμπέρασμα ἦταν πὼς ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι πιστότερος τοῦ ὠτός. Ἡ προσωπικὴ μας αὐτοψία ἔρχεται σὲ τελείαν ἀντίθεσιν μὲ τὰ ὑπὸ τῶν ἐν διασπορᾷ εὐλαβῶν ρώσων διαιτιώμενα. Μᾶς εἶπε κάποιος εὐλαβεστάτος Ἀρχιερεὺς: «Γνωρίζομε τί λέγονται σχετικά μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας. Πονοῦμε πὸν τὰ ἀκοῦμε. Πονοῦμε γιὰτὶ δὲν ἔχομεν τὴν δυνατότητα τῆς ἀνασκευῆς των. Μοῦ λένε καὶ ἐμένα κατὰμουτρα πὼς εἶμαι τέτοιος καὶ τέτοιος. Τί ἤμπορῶ νὰ κάμω παρὰ νὰ ὑπομένω καὶ νὰ σηκώνω τὸν σταυρὸν μου δοξάζοντας τὸν Κύριον; Μᾶς ἐρωτοῦν: «διώκεται ἡ Ἐκκλησία;»... Πατέρες μου ἄς ἰδῆτε μόνοι σας...». Καὶ «ἐωράκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν», ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀπηνῶς διώκεται, ἀλλὰ ὅμως οὔτε ἔχει προδοθεῖ καὶ πολὺ περισσότερον δὲν ἔχει ἀποθάνει. Οἱ φύλακές της ἀγρυπνοῦν. Καὶ αὐτὴ ἡ μαρτυρικὴ της ἀγρυπνία πολλὰς φορὰς παρασημοφορεῖται μὲ τὸν ἐγκλεισμὸν σὲ κάποιον «θεραπευτήριον» ἢ καὶ μὲ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν... Εἶναι, ὄντως, πολὺ εὐκολὸν νὰ κρίνωμεν ἄνευ τῆς πείρας καὶ τῆς μὴ κατανοήσεως τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελεῖ ἕνας ὄργανισμὸς ἢ ἕνα πρόσωπον... «Ἡ Ἐκκλησία μας στὴν Δευτέραν Παρουσίαν ἔχει νὰ δεῖξῃ στὸν Κύριον καὶ στοὺς μεθεξέοντας τοῦ Παραδείσου περισσότερους Μάρτυρας καὶ Ὁμολογητὰς ἀπὸ τοῦ 1917 μέχρι σήμερον, ἀπ' ὅσους ἀνέδειξεν ἡ καθόλου Ἐκκλησία τοὺς εἰκοσιν αἰῶνας τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας της. Γνωρίζομεν ἀπὸ ἐπίσημα ντοκουμέντα εἰκοσιν ἑκατομμύρια μαρτυρησάντων ρώσων πιστῶν. Βέβαια ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄγνωστοι σὲ μᾶς, γνωστοὶ ὅμως στὸν Θεόν». Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν πὼς μποροῦμε νὰ μὴ πιστεύωμεν ὅτι «αἰ φωναὶ τοῦ λαοῦ εἰσεληλύθασιν εἰς τὰ ὄρα Κυρίου Σαβαώθ»;

Μᾶς ἔτυχαν περιπτώσεις συγκινητικώτατες ὁμολογίας τῆς Πίστewος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀξιωματοῦχων τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ. Γιὰ κάποιον

ποῦ ιδιαίτερα μᾶς συνεκλόνησεν ἡ ὁμολογία του, δημοσίᾳ καὶ στεντορεῖα τῇ φωνῇ, εἶπε παρατυχῶν τοῦ Πατριαρχείου. «Ἴσως χάσωμε διαπαντὸς τὸν συνεργάτην μας αὐτόν. Προσέφερε πολλὰ στὴν Ἐκκλησίαν. Τώρα μετὰ ἀπὸ αὐτὸ πὸν ἔγινε σήμερα, αὔριον τὸν περιμένει ὅπωςδὴποτε τὸ στρατοδικεῖον καὶ ἡ ἀφάνεια ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Θὰ μαρτυρησῆ...». Αὐτὸ τὸ «αὔριον» εἶναι τὸ καθημερινὸ «σήμερα» τὸ «ἰδοῦ νῦν» γιὰ ἐπισκόπους, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς πιστοὺς στὴν Σοβιετικὴν Ρωσίαν...

Εἶδαμεν, ἀκούσαμεν, ἐξήσαμεν περισσότερον στὴν Ρωσίαν. Τί; Χωρὶς ρητορικὰ σχήματα καὶ ὑπερβολὰς «ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη», ἀνθρώπου πὸν ἔμαθε νὰ δικάζῃ πρὶν ἀποκτήσῃ ἀντιληπνὸν τοῦ δικαζομένου. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν πλευρὰν βλέπομεν μιὰν βαθειὰν μετάνοιαν σ' ὀλόκληρην τὴν ἀδικημένην ἀλλὰ ἐλεύθερην ἐσωτερικῶς Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας γιὰ νὰ τῆς εἴπωμεν τὸ «εὐλόγησον». Αὐτὴ ὅπωςδὴποτε θὰ μᾶς τὸ δώσῃ λέγουσα: «Μπὸγ νὰς μπλαγκοσλοβί». Ἀλλὰ θὰ μᾶς τὸ δώσῃ καὶ ὁ Κύριος;...

Στὴν Ρωσίαν ἀντιληφθήκαμε τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσεύχεται στὴν Γεθσημανῆ της, ἀλλὰ μὲ πολλὴν χάριν καὶ ἀναστάσιμες ἐλπίδες. Τὴν εἶδαμε «πεφοινιγμένην ἐν τοῖς αἵμασι» τῶν τέκνων της γι' αὐτὸ καὶ λαμπρὰν καὶ δεδοξασμένην.

Ὁ λαὸς πιστεύει, ὅτι αὐτὸ πὸν τοῦ συμβαίνει εἶναι ἕνας παροδικὸς παιδευτικὸς πειρασμὸς, γι' αὐτὸ καὶ ἡ θεολογία του, ἡ θεολογία τοῦ πόνου βλέπει μὲ τὸ ἐξῆς πρῶμα τὴν κατάστασιν σήμερα: «Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὡσὰν κληρὸν της τὸν διαγμὸν. Τὴν ἐδίωξεν ὁ εἰδωλαλάτρης Νέρων, ἀλλὰ καὶ ὁ ὀρθόδοξος Ἰβάν ὁ τρομερὸς ἐξ Ἰσου. Ἐπομένως ἡ αἰτιολογία τοῦ διωγμοῦ πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ ἐκεῖ πὸν εὐρίσκεται. Καὶ πὸν ἄλλου εὐρίσκεται παρὰ στὶς δικές μας ἁμαρτίες; Ὅταν αὐτὲς πληρωθοῦν θὰ ἀνασάνῃ ἡ Ἐκκλησία. Ἄν καὶ εἴμεθα καλύτερα τώρα μὲ τὸν διαγμὸν!... «Μᾶς χρειάζεται μετάνοια!». Μετάνοιαν ρωσικὴν ζήσαμε πολὺ ἔντονα στὸ μοναστήρι τοῦ Πισκόφ. Ἐνας πνευματικὸς νέος ἱερομόναχος - ἱατρὸς ὀτορινολαρυγγολόγος μᾶς ἔ-

λεγε μετά την κοινή εξομολόγησιν διακοσίων περίπου πιστῶν ποικίλων ἡλικιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων: «Πιστεύσατέ μου Πατέρες μου, ὅτι ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισα τὴν ἐξομολόγησιν μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ποὺ εἶδατε, τὸ δάπεδο τοῦ ναοῦ μας στὸ μέρος αὐτὸ δὲν στέγνωσε ποτέ!». Μᾶς φάνηκε παρῶξενο «τὸ ρῆμα τὸ λεχθέν», ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἡ αὐτοψία μᾶς κατήσχυεν, ὡς ἐπαγγελλομένους μετάνοιαν καὶ μὴ φθάσαντας εἰς τὰ μέτρα ἐνὸς ἀπλοῦ ρώσσου «ἐλαχίστου ἀδελφοῦ».

Μπορεῖ χιλιάδες ναῶν νὰ μένουν ἐρημητικὰ κλεισμένοι γιὰ «ἀρχαιολογικὲς ἐπισκευές», μπορεῖ ἑκατοντάδες μοναστήρια νὰ ἔχουν χορταριάσει, μπορεῖ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ μασωλεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου τέρατος Λένιν νὰ ὑψώνονται μεγαλοπρεπῆ, ἀνταγωνιζόμενα τοὺς πολυχρώμους τροῦλλους τοῦ ἀνεπαναλήπτου ναοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ μακαρίου στὴν Ἐρυθρὰν Πλατεῖαν, μπορεῖ στὰ ψυχιατρεῖα οἱ τρόφιμοι νὰ ἀποκτηνώνονται μὲ τίς βιοχημικὲς τρομερὲς οὐσίες, ἀλλὰ ὁ Θεὸς τῆς Ρωσσίας, εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, εἶναι ὁ Τριαδικὸς ἀληθὴς Θεός. Τὰ 258 ἑκατομμύρια τῶν μὴ μελῶν τοῦ κόμματος

ὅπως δῆποτε δὲν προσκυνοῦν τὸν «πατεροῦλη - μπάτουσκα Λένιν». Ὅταν ἐρευχθῆ ὁ Κύριος τῆς δόξης, «καὶ οὐ μακρὰν τὸ τέλος», «τακίησονται ὡσεὶ κηρὸς πάντες οἱ μισοῦντες Αὐτόν». Τουλάχιστον ἔτσι μᾶς λέγει ἡ μέχρι τώρα ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. «Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλίασει θεριοῦσιν, αἶροντες τὰ δράγματα αὐτῶν». Καὶ ὅπωςδῆποτε στὴν ἄρσιν τῶν δραγμάτων τῆς Ρωσσοικῆς Ἐκκλησίας θὰ συνδράμωμεν ὅλοι μετὰ πολλῆς τῆς ἐν Χριστῷ φιλαδελφίας. Τώρα ὅμως μποροῦμε ἐλεύθερα καὶ μὲ ἐλαφρότητα νὰ τῆς βαρύνωμε τὸν σταυρόν, ποὺ μακάρι νὰ τὸν σηκώναμε καὶ ἐμεῖς ὅπως τόσον συνετὰ τὸν σηκώνει Ἐκείνη, ἔστω καὶ καθημαγμένη.

Ὁ στέφανός Της μέγας καὶ ἀθάνατος. Ὁ Ρώσσος Γέρον Σίλουανὸς εἶπε κατὰ γιὰ τὸν Ρωσσοικὸν λαόν. Μὲ τὴν ἁγίαν του ρῆσιν θέλομε νὰ κλείσωμεν τὸ μικρὸ αὐτὸ ταξιδιωτικὸν ἐντυπωματάριον. «Οἱ ρώσσοι τὴν πρώτην τους σκέψιν τὴν ἀφιερώνουν στὸν Θεὸν καὶ λίγο σκέπτονται γιὰ τὰ γήινα...». Προφητικὴ ρήτρα ποὺ ἐπαληθεύεται ἀπόλυτα σήμερα. Ὁ Οὐρανὸς εἶναι ἡ πατρίδα μας!

ἱ.ἀ.κ.

ΣΧΟΛΙΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

ΩΡΟΥΜΕΝ ἀπα-
ραίτητον ὅπως δώ-
σωμεν ὠρισμένας ἐ-
ξηγήσεις εἰς τοὺς ἀ-
ναγνώστας τῶν Α.
Δ., ἀνευ τῶν ὁποίων
δὲν δύνανται νὰ ἐν-
νοηθοῦν σημεῖα τινὰ

τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου τοῦ ἁγιορείτου συν-
εργάτου μας. Ἀπὸ τὴν κατὰ Ρωσσίαν ὁ-
μόδοξον Ἐκκλησίαν εἶχε προσκληθῆ ἡ Ἱ.
Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅπως συμ-
μετάσχη εἰς τὰς ἐκεῖ ἐορτὰς ἐπὶ τῇ ἐ-
πειεῖῳ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ἁγίων Λει-
ψάνων τοῦ κτίτορος τῆς Λαύρας εἰς Ζαγ-
κόροκ ὁσίου Σεργίου τοῦ Ραπτονέξ.

Ἐπειδὴ ὁμως εἶχε διαδοθῆ, ὅτι τάχα
ἡ Διοικοῦσα Ἱεραρχία τῆς Ρωσσοικῆς Ἐκ-
κλησίας διέπεται ἀπὸ οἰκουμενιστικὰς τά-
σεις καὶ προβαίνει εἰς ἀναλόγους ἐνεργ-
γείας, ἡ Ἱ. Κοινότης ἀπεφάσισεν, ὅπως
μὴ δεχθῆ τὴν πρόσκλησιν μέχρις ἐξακρι-
βώσεως τῶν διαδιδουμένων.

Ὁφείλομεν ἐν προκειμένῳ νὰ ἐπιση-
μάνωμεν, ὅτι ἐνέργεται τινὲς ὠρισμένων
Ἐπισκόπων τῆς κατὰ Ρωσσίαν Ἐκκλησίας
παρέχων ἀφορμὰς ἀμφιβολιῶν, ὡς πρὸς
τὰς προθέσεις αὐτῆς. Παρὰ ταῦτα ὅμως
δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγη, ὅτι ὑπάρχει
μία πηγὴ πληροφοριῶν οὐχὶ καθαρὰ: ἡ
ἐκκλησία Φιλαρέτου, ἣτις καὶ ἀντιποιεῖ-
ται τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν ἐναντι
τῆς Μόσχας καὶ διασπείρει ὑπόπιτον ἀν-
τικειμενικότητος φήμας ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅ-
πως, φθειρομένης ὀρθοδόξως ἐκείνης, πα-
ρουσιασθῆ αὐτῇ ὡς ἀληθῶς ὀρθόδοξος
Ἐκκλησία ἐκπροσωποῦσα τὸν ρωσσοικὸν
λαόν.

Πράγματι, ἐὰν εἶναι κανονικὴ καὶ Ὁρ-
θόδοξος ἡ ἐν Μόσχᾳ Ἱεραρχία, αὐτομά-
τως ἡ τοῦ Φιλαρέτου εἶναι σχισματικὴ. Ἐ-

πομένως οἱ περὶ τὸν Φιλάρετον ἔχουν πάν-
τα λόγον νὰ διαβάλλουν τοὺς μωχοβίτας
Ἄρχιερεῖς ἢ νὰ διαστρέφουν τὴν σημασί-
αν κάποιων ἐνεργειῶν τῶν.

Ὀλίγοι σήμερον γνωρίζουν, ὅτι ἡ ἐν
Ἀμερικῇ ἐκκλησία τοῦ Φιλαρέτου ἐδρί-
σκετο πρὸ 10ετίας εἰς πλήρη ἐπικοινωνίαν
μὲ ὅλας τὰς Τοπικὰς Ὁρθοδόξους Ἐκ-
κλησίας καὶ διὰ τὴν πίεσιν τῆς ἐν Μόσχᾳ
Συνόδου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρ-
χεῖον τὸ τελευταῖον διέταξε τὸν ἀρχιεπί-
σκοπον Ἀμερικῆς ὅπως διακόψῃ τὴν μετὰ
τοῦ Φιλαρέτου ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν.

Ὁ Φιλάρετος ἐπέθεθεν ἀπομονωθεὶς
καὶ «ποιῶν τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν» ἀνε-
κῆρυξεν τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον ὡς τὴν
μόνην Ὁρθόδοξον. Διὸ καὶ ἐμφανίζεται
ἔκτοτε ὡς μείζον Ὁρθοδοξίας ὑπὸ ἀφε-
λῶν τινῶν, χορηγῶν τὸ ἀνύπαρκτον κῶ-
ρος του ἐκεῖ πῶν ἀμφισθητεῖται, χριῶν
καὶ χειροθετῶν τοὺς πάσχοντας ἀνικα-
νονικότητα παλαισημερολογίας. Οὗτω δὲ
ἐξῆλθεν ἡ φήμη του ὡς μόνου ὑπάρχον-
τος ἡγγυημένης Ὁρθοδοξίας ἱεράρχου
μετὰ τῆς συνόδου του.

Αἱ διασπειρόμεναι διαβολαὶ του φθά-
νον διὰ φιλαριτικῶν τινῶν καὶ εἰς τὸ
Ἁγιον Ὄρος, πρᾶγμα ταράσσον τὰς συν-
ειδήσεις τῶν ἀσθενεστέρων, ἀλλὰ καὶ οἱ
ἐκ τῶν φρονίμων δὲν μένον ἄρρωτοι, ὡς
πρὸς τὴν πολιτείαν τῆς ἀδελφῆς ἐν Μόσχᾳ
Ἐκκλησίας, δι' ὃν λόγον καὶ ἡ Ἱ. Κοινό-
της ἀπέφυγε νὰ προσθέσῃ σκανδαλισμὸν,
χορηγοῦσα οὕτω καὶ ἄλλα ἐπιχειρήματα
εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἀδελφούς.

Ἀντὶ ὅμως τῆς Ἱ. Κοινότητος μετέβη-
σαν αὐτοβούλως ἀδελφοὶ ἅγιορεῖται εἰς
Ρωσσίαν, εἰς τῶν ὁποίων καὶ ὁ συνεργά-
της τῶν Α.Δ., πρὸς τὸν ὁσίοιο ἐκφράζο-
μεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὰς χαρο-
ποιοὺς εἰδήσεις του καὶ εὐχόμεθα ἐκ ψυ-
χῆς νὰ ἀνταποκρίνωται μέχρι κεραίας
εἰς τὰ πρᾶγματα. ἦ.

εις εκείνα τὰ πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἀσχολεῖται. Εἰς ἐκεῖνα δὲ πού πλατύνεται, εἰς αὐτὰ τρέπει καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, εἴτε τὰ θεία, συγγενῆ καὶ νοητὰ, εἴτε εἰς τὰ πάθη καὶ τὰ πράγματα τῆς σαρκός.

οα' Ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν ὁρατὸν καὶ ἀόρατον κόσμον, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτὸς ἔπλασε. Καὶ ἂν ὁ βλεπόμενος κόσμος εἶναι τόσοσ ὠραῖος, πόσον ὠραιότερος θὰ εἶναι ὁ ἀόρατος; Καὶ ἂν ὁ ἀόρατος εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν ὁρατὸν, πόσον ὠραιότερος θὰ εἶναι καὶ ἀπὸ τοὺς δύο ὁ κτίστης τῶν Θεός; Ἐάν λοιπὸν ὁ Θεὸς καὶ δημιουργὸς ὄλων τῶν ὠραίων κόσμων εἶναι ὠραιότερος ἀπ' ὄλους, κατὰ ποῖον λόγον ὁ νοῦς, ἀφῆσε τὸ ὠραιότερον ὄλων καὶ ἀσχολεῖται μὲ τὰ χειρότερα ὄλων, δηλαδὴ τὰ σαρκικὰ πάθη; Εἶναι φανερόν, ὅτι αὐτὸ ἔπαθε, διότι ἐκ γενετῆς συνετράφη μὲ αὐτὰ καὶ συνηθισεν, ἐνῶ δὲν ἀπέκτησε τελείαν πείραν τοῦ ὑπὲρ πᾶν κάλλους ὠραιότητος Θεοῦ. Ἐάν λοιπὸν μὲ χρονίαν ἀσκησιν κατὰ τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν καὶ μὲ μελέτην τῶν θείων, διακόψωμεν σταδιακῶς τὴν φιλήδονον σχέσιν τοῦ νοῦ, τότε ὁ νοῦς προοδευτικῶς θὰ προκόψῃ εἰς τὰ θεία, θὰ πλατυνθῇ εἰς θείας θεωρίας καὶ θὰ κατανοήσῃ τὸ πνευματικόν του ἀξίωμα, ὁπότε ὄλον τὸν πόθον του θὰ κενώσῃ πρὸς τὸ θεῖον.

οβ' Ἐκεῖνος πού ἀφηγεῖται ἀπαθῶς σφάλματα ἀδελφοῦ τὸ πράττει διὰ δύο αἰτίας· ἢ νὰ διορθώσῃ τὸν ἴδιον ἢ νὰ ὠφελῆσῃ τοὺς ἀκούοντας. Ἐκτὸς τῶν δύο αὐτῶν λόγων, ἢ τὸν ἀδελφὸν αὐτὸν ὀνειδίζει ἢ διασύρει ἢ ἄλλον, ὁπότε δὲν θὰ διαφύγῃ τὴν θεϊαν ἐγκατάλειψιν. Καὶ ἐντεῦθεν θὰ περιπέσῃ ἢ εἰς τὸ ἴδιον πταίσμα ἢ εἰς ἄλλο, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐλεγχθῇ καὶ ὀνειδισθῇ διὰ νὰ ἐντραπῇ.

ογ' Δὲν ὑπάρχει ἓνας μόνον λόγος διὰ τὴν αὐτὴν ἁμαρτίαν κατ' ἐνέργειαν πού κάμνουν ἁμαρτάνοντες, ἀλλὰ διάφοροι. Δηλαδὴ ἄλλο εἶναι

νὰ ἁμαρτάνῃ κανεὶς ἀπὸ συνηθειαν καὶ ἄλλο ἀπὸ συναρπαγῆν. Ὁ δεῦτερος, οὔτε πρὸ τῆς ἁμαρτίας εἶχε στὴν σκέψιν του τίποτε, ἀλλ' οὔτε καὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν μάλιστα θλίβεται πολὺ. Ὁ δὲ ἀπὸ συνηθείας ἁμαρτάνων ἀντιθέτως, διότι καὶ πρὸ τῆς κατ' ἐνέργειαν ἁμαρτίας ἡμάρτανε κατὰ διανοίαν καὶ μετὰ τὴν πράξιν ἔχει τὴν ἰδίαν διάθεσιν.

οδ' Ἐκεῖνος πού ἐργάζεται διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἀρετῶν ἀπὸ κενοδοξίαν, εἶναι φανερόν ὅτι καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς γνώσεως ἀγωνίζεται πρὸς κενοδοξίαν. Αὐτὸς ὁ τύπος οὔτε ὀμιλεῖ οὔτε πράττει πρὸς οἰκοδομῆν, ἀλλὰ σὲ κάθε τι θηρεῖ ἀνθρωπινὴν δόξαν ἀπὸ ἐκείνους πού τὸν βλέπουν ἢ τὸν ἀκούουν. Τὸ πάθος του ὅμως ἐλέγχεται, ὅταν οἱ ἀκούοντες ἢ βλέποντες κατηγορήσουν τὰ ἔργα ἢ τοὺς λόγους του. Τότε λυπείται θαθῶς, ὅχι ἐπειδὴ δὲν οἰκοδομῶνται ἐκεῖνοι, ἀφοῦ δὲν εἶχε τοιοῦτον σκοπὸν, ἀλλὰ διότι ἐξουθενοῦνται αὐτὸς.

οε' Τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας ἀποκαλύπτεται, ὅταν κανεὶς χαίρεται μὲν λαμβάνων, λυπείται δὲ ὅταν δίδῃ. Αὐτὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι «καλὸς οἰκονόμος».

ος' Διὰ τὰ ἐξῆς πάσχει κανεὶς καὶ ὑπομένει· ἢ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ ἢ διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς μισθαποδοσίας ἢ διὰ τὸν φόβον τῆς κολάσεως ἢ διὰ τὸν φόβον τῶν ἀνθρώπων ἢ λόγῳ συγγενείας ἢ χάριν ἡδονῆς ἢ διὰ κέρδος γῆινων ἢ ἀπὸ κενοδοξίαν ἢ καὶ ἀπὸ ἀνάγκην.

οζ' Ἄλλο εἶναι νὰ ἀλλαγῇ κανεὶς ἀπὸ ἐμπαιβίς λογισμοῦς καὶ ἄλλο εἶναι νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ πάθη. Διότι πᾶλλαις ἀπαλλάσσειται κανεὶς ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς, πρὸς τὰ πάθη ἐκεῖνα πού ἔχει, ὅταν εὑρίσκειται μακρὰν ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα τῶν παθῶν. Τὰ πάθη κρύπτονται εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ἀποκαλύπτονται μόλις ἐμφανισθοῦν τὰ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα.

ΠΕΡΙ ΜΙΑΝ ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ

ΑΝΤΟΤΕ ὁ Μοναχισμὸς ἦτο ἀκατανόητος εἰς τοὺς πολλοὺς. Ὁμοίᾳσεν ἀνεκάθεν μετ' ἀνυπόφορον σκάνδαλον καὶ συνιτιοῦσε προκλητικῶς μίαν «μωρία», ἀφοῦ ἀπαιτοῦσε χωρὶς περιστροφᾶς τὴν ἄρσιν τοῦ Στανροῦ καὶ τὴν ἀνεν ὕρων εἴσοδον «διὰ τῆς σιτηνῆς πύλης».

Δὲν θὰ περίμενεν ὅμως κανεὶς νὰ σκανδαλίξῃ εἰς τὰς ἡμέρας μας ἀκόμη καὶ ἐκείνους, πού ἄλλοτε τὸν ἐκπροσωποῦσαν ἐπαξίως καὶ ἐκήρυτταν «ἐπὶ τῶν δωμάτων» τὸ ὑπέριστον μεγαλεῖον του.

Ἀναμφισβητήτως εἶναι σημεῖον τῶν χαλεπῶν καιρῶν μας, τὸ δι' ὑπάρχοντων σήμερα Ἐπίσκοποι, πού ἔχουν τὴν ἐμπνευση καὶ τὴν τόλμην νὰ ἐξαπολύουν ἀντιμοναχικὰς ἐγκυκλίους καὶ νὰ παίρνουν μέτρα ἐξοντιωτικά διὰ τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς μοναχοὺς τῶν περιφερειῶν τους.

Μία τοιαύτη θλιβερὰ ἐκστρατεία ὠργανώθη προσφάτως καὶ στὴν Μητρόπολιν Τρίκκης, ὅπου, μεταξὺ ἄλλων, ἐγκυκλοφόρησεν Ἀρχιερατικὴ Ἐγκύκλιος, πού ἀπαγορεύει τὸν... προσηλυτισμὸν τῶν νέων στὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἀπειλεῖ τοὺς φιλομοναχικοὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς τῆς περιοχῆς μετ' ποινὰς καὶ ἐπιτίμια!

Ἐπῆρξαν πολλῶν εἰδῶν παρερμηνεῖες τῆς ὀρθοδόξου ἐν Χριστῷ ζωῆς στὸ παρελθόν, ἀλλὰ εἶναι ὁμολογουμένως πρωτοφανὲς τὸ νὰ χαρακτηρίζεται προσηλυτιστικὴ πράξις ἢ προβολὴ τῆς «αιθλιμμένης ὁδοῦ» τῆς παρθενίας καὶ ἀσκήσεως σ' ὁδὸν νέους καὶ μάλιστα ἀπὸ ὀρθόδοξου Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος, ὑποτίθεται, δι' παρθενεύει καὶ ἀσκεῖται συμφώνως μετ' τὴν κλήσιν του.

Ἐπειτα, πῶς εἶναι δυνατὸν ν' ἀποφύ-

γη κανεὶς τὸ ἐρώτημα, ἂν ὁ συντάκτης τῆς καταπληκτικῆς αὐτῆς ἐγκυκλίου πάσχη ἀπὸ βαρυντικῆν ἀθεολογησίαν, τοῦλάχιστον, ἀφοῦ μόνον ὅπου ἐφίσταται διαφροσὰ πίστεως, ἢμπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος περὶ προσηλυτισμοῦ;

Θεωρεῖ, ἄραγε, ὁ Μητροπολίτης ἅγιος Τρίκκης ἄλλην ἄθεοσκεσίαν τὸν μοναχισμὸν, διαφροσετικὴν ἀπὸ αὐτὴν πού ὁ ἴδιος κηρύττει καὶ ἐκπροσωπεῖ;

Ἀλλὰ τότε (θὰ) ἄφειλε νὰ ἐκδέσῃ στὴν ἰδίαν ἐγκύκλιον τὰς βασικὰς πλάνας, πού συνιστοῦν τὴν νέαν αὐτὴν «ἀίρεσιν».

Δὲν εἶναι βέβαια ὁ πρῶτος πού ἔχει συμφέρον νὰ ἀντιλαμβάνεται ἔτσι τὰ πράγματα. Πρὸ καιροῦ καὶ καθηγητῆς τῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας, τῆς ἴσου ἀσκέτου μετ' τὴν ἀγιοπατερικὴν ἐμπειρίαν, πού ἢ Ἐκκλησία διασώζει «ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ», ἐξεφράσθη μετ' τὸν ἴδιον περίπου τρόπον.

Κάθε φοράν, πού σὲ κάποιαν ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν, ἕνας ἢ δύο ἱερομόναχοι ἐπιδίδονται μετ' φόβον Θεοῦ, πίστιν καὶ ἀγάπην στὴν ἐπ' ἀνδρωσὶν κάποιας ἐρημιμένης μονῆς τῆς περιοχῆς, ὅπως συμβαίνει τελευταῖα καὶ στὴν Μητρόπολιν Τρίκκης, ἐδρῶκεται πάντα κάποιος ἀντίπαλος, νὰ ἐνοσασκόβῃ τὴν δυσφορίαν τῶν πονηρῶν πνευμάτων διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ἀγαθόν, καὶ — πολὺ συχνὰ — ὁ ἀντιδρῶν δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν τοπικὸν Ἐπίσκοπον, πού συνήθως ἔχει λόγους νὰ ἐνοχλῆται ἀπὸ κάθε δραστηριότητα, τῆς ὁποίας δὲν ἀποτελεῖ ὁ ἴδιος τὸ ἐπίκεντρον...

Τότε «ἀνακαλύπτει» τὸν «κίνδυνον» πού κρύπτει δῆθεν ὁ μοναχισμὸς διὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἄμεσον συμπαράστασιν γονέων, διδασκάλων, ἀκόμη καὶ ἀστυνομικῶν(!) μέσῳ ἐγκυκλίων, πού ὀρίζουν τὸ 30ὸν ἔτος ὡς κατώτατον ὄριον προσελεύσεως στὸν μοναχικὸν βίον

καὶ ἀφήνον σὲ ἀπορίαν ὅσους τυχαίνει νὰ γνωρίζουν, ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος π.χ. θεωροῦσεν ἐπαρκῆ διὰ τὴν εἰσοδοχὴν ὑποψηφίων μοναχῶν σὲ μοναστήρια, τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 10ου ἔτους!

Ἀλλὰ δὲν φροντίζουν τοῦλάχιστον οἱ συντάκται τέτοιων φαιδρῶν ἐγκυκλίων νὰ πληροφρηθοῦν κάπως καλύτερα, τὸ πόσον μοναστικὴ καὶ ἀσκητικὴ εἶναι ἡ Παράδοσις, τῆς ὁποίας ἐτάχθησαν φύλακες — ὑποτίθεται — ἢ ἔστω δὲν ξεφυλλίζουν ἀπλῶς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὥστε ν' ἀντιληφθοῦν προχειρῶς πόσον ἀκρωτηριασμένον θὰ ἦτο τὸ Ἐὐαγγέλιον, ἂν ἀφαιροῦσεν κανεὶς ὅλα ἐκεῖνα τὰ κεφάλαια, πὸν ἀφοροῦν τὴν ἄσκησιν; Ἄλλ' ἔτιτε τὸ ἔνα εἶτε τὸ ἄλλο κάμουν, θὰ συναντήσουν κάπου τὴν Πατερικὴν διαθεβαίωσιν ὅτι, «πάντα ὅσα ποιοῦσι καθ' ἡμῶν οἱ δαίμονες, ὅπως ἐκκόψωσιν ἡμᾶς τῆς προσευχῆς ποιούσιν». Καὶ τὰ μοναστήρια ἰδούθησαν ἐξ ἀρχῆς διὰ νὰ ὑπηρετήσουν αὐτὴν μόνον τὴν σκοπιμότητα: τὴν ἀδιάλειπτον προσευχὴν καὶ τὴν ἐπεῦθεν καθαρότητα, ἁγιασμόν καὶ θέωσιν.

Ἄς μὴ καλοῦν λοιπὸν μὲ ἐγκυκλίους καὶ ἄλλους εἰς συμμαχίαν μὲ τοὺς δαίμονας, ἂν τοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγῶν πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ μίαν τοιαύτην συμμαχίαν οἱ ἴδιοι...

Εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν ἅγιον Τρίκκης ὡς ἐλαφρυντικόν, τὴν πίεσιν πὸν ὑφίσταται ἐκ μέσους γονέων τινῶν πὸν ἀντιτίθενται εἰς τὸν μοναστὸν τῶν τέκνων των. Ἀλλὰ ἐὰν εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Μαραθὸς συνδέεται ἀρρηκτῶς μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, τότε πᾶσα ὑποχώρησις ἐξ οἰασθήποτε ἔξωθεν πίεσεως συντεπάζεται νόθενειν τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας. Ὅποτε ἢ ὁ Ἐπίσκοπος, ὡς ἐξ ἀξιώματος φορεὺς τῆς Ὁρθόδοξου διδασκαλίας, κηρύσσει ἀπερίτμητον τὴν διδασκαλίαν παρὰ πᾶσαν πίεσιν τῶν «σκανδαλισμένων», ἢ μὴ ἀπέχουν εἰς τὰς πιέσεις τοῦ εἶδους αὐτοῦ, δὲν ἔχει ἄλλην λύσιν ἀπὸ τὴν ἐκονοσίαν ἄσκησιν τῆς διακονίας του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Στυβίθασμός δὲν χωρεῖ. Ὁ ἐπίσκοπος δὲν δικαιούται νὰ ἀλλοιώνῃ τὸ Ἐὐαγγέλιον εἶτε ἐξ ἀγνοίας εἶτε ἐκ δειλίας καὶ ἀντὶ τούτου νὰ προσβάλλῃ «ἐνελδοθησκείας».

Γνωρίζομεν ὅς σευνὸν ἱεράρχην τὸν ἅγιον Τρίκκης ἀπὸ τὴν πολυχρόνιον διακονίαν του εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης καὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἐθλίβημεν διὰ τὸ ἥτιμα πὸν ὑπέστη. Ἔτσι θὰ ἐσκέπωντο εἰς τοιαύτας περιπτώσεις οἱ κομισήσαντες τὸν θρόνον τῆς Θεσσαλονίκης ἅγιοι Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Θεωνᾶς, Νεῖλος Καβάσιλας, Νήφων ὁ Πατριάρχης;

Οἱ γονεῖς εἶναι φυσικὸν καὶ αὐτονόητον νὰ μὴ θέλουν ποτὲ τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν τέκνων των. Ἄλλωστε τὸ εἶπεν ὁ Κύριος: «Καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ». Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ποιμένος εἶναι νὰ διαφωτίξῃ τὸν λαὸν εὐαγγελικῶς.

Τί ἔκαμεν ὁ ἅγιος Χρυσόστομος εἰς σχετικὴν περίπτωσιν; Διατί νὰ μὴ τὸν μιμηθῇ ὁ ἅγιος Τρίκκης καὶ νὰ μὴ ἐκτυπώσῃ τὸν λόγον του «πρὸς πιστὸν Πατέρα» ἀντὶ τῆς ἀντιευαγγελικῆς Ἐγκυκλίου του; Οἱ Χριστιανοὶ μας τελοῦν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς εὐθύνης, πὸν ἐπαμίζονται ἐμποδίζοντες τὰ τέκνα των νὰ ἀκολουθήσουν τὴν κλήσιν των ἀπὸ τὸν Θεόν. Ποῖος θὰ εἶπῃ πρὸς τοὺς τοιοῦτους γονεῖς ἂν ὄχι ὁ Ἐπίσκοπος τοὺς λόγους τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου; «... Τούτους τοὺς πατέρας ἐγὼ δύναμαι νὰ λέγω, ὅτι εἶναι χειρότεροι καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς παιδοκτόνους. Διότι ἐκεῖνοι μὲν ἀποχωρίζουν τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχὴν, οὗτοι δὲ αἰροῦν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ ὀρίπουν εἰς τὴν πυρᾶν τῆς γεέννης...».

ἴσως νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἅγιον Τρίκκης καὶ ἄλλους ἱεράρχας ἢ φωνὴ ἐνὸς φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς. Γράφων ὁ νέος πρὸς ἡμᾶς, μετὰξὺ ἄλλων θεμάτων λέγει: «...Τὸ πρῶτον εἶναι κάτι σὺνηθές πλέον ἀλλὰ πάντα ἐξοργιστικόν. Ἐνας ἐπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἐνας ἐπίσκοπος μὲ φανερά ἀντιμοναχικὸν ἀκτιβισμόν. Δὲν εἶναι ἐπαλαμαβάνω κάτι καινούργιον γιὰ μένα, πολὺ περιοσότερο γιὰ σᾶς, ἀλλὰ πάντοτε προσωπικὰ μ' ἐντυπωσιάζει τὸ μέγεθος τῆς διαστρωφῆς τοῦ Ὁρθόδοξου φρονήματος πὸν μὲ πολλές - πολλές προσπάθειες ἐπέτυχαν οἱ καθοληγητὲς πάνω στὴν ψυχὴ τοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ μας. Μὲ ἔνα τέτοιο καθοληγητῆ

«μάλλωσα» δι' ἀλληλογραφίας καὶ προσωπικῶς... Μὲ κάλεσε στὴ Μητρόπολὴ του στὶς φιλικὲς (γηροκομεία, ὀρφανοτροφεία, κύκλοι κ.λπ.). Στὴ συζήτηση 2 σχεδὸν ὥρων τὸ θέμα μας: «μοναχισμὸς» δὲν τὸ συζητοῦσε μὲ σειρά ἀλλὰ μὲ ἀνακάτενε συνέχεια τὴ δράση του, διὸ «τὰ μοναστήρια ἂν δὲν ἔχουν θεολογικὴ δράση μαραινόνται μὲ τὶς ἀκολουθίες», διὸ ἄλλαξαν οἱ καιροὶ κι' ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ μορφωμένους κι' ὄχι τόσο ἀπὸ ἁγίους, διὸ ἐπεσε κέρφη κάποιον μοναστήρι καὶ εἶπε στοὺς μοναχοὺς: «οἱ καλόγηροι τί νὰ σοῦ κάνουν μόνον μὲ τὶς προσευχάς; Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἐργασίαν καὶ ἄλλα πολλά. Σὲ πολλὰ ποῦ ἔλεγε ἔμεινα ἐμβρόντητος καὶ τοῦ εἶπα: «οἱ Πατέρες αὐτὰ τὰ ξέρουν καλλίτερα ἀπὸ πολλοὺς Δεσποτιάδες μαζί, ὅπως καὶ διὸ οἱ μισοὶ Πατέρες εἶναι ἀγράφματοι», δηλαδὴ διὸ τὸ θάρος πέφτει πρῶτα στὴν ἐσωτερικὴ μας κάθαρση. Τέλος πάντων ἔφυγα λυπημένος...».

Πέραν ὅλων αὐτῶν, φρονεῖ ὁ ἅγιος Τρίκκης διὸ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν κληρὸν καὶ Ἐκκλησίαν ἐν Ὁρθοδοξίᾳ χωρὶς μοναχισμόν; Ἡ μήπως δὲν ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψίν του, διὸ ὁ σημερινὸς τρόπος ἀναδείξεως κληρικῶν καὶ θεολόγων, διὰ πολιτειακῆς τυπολογικῆς διαδικασίας, εἶναι νόθος καὶ διὸ ἤδη τρυγῶμεν τὰς συνεπειάς; Καὶ ἀκόμη, μήπως δὲν κατενόη-

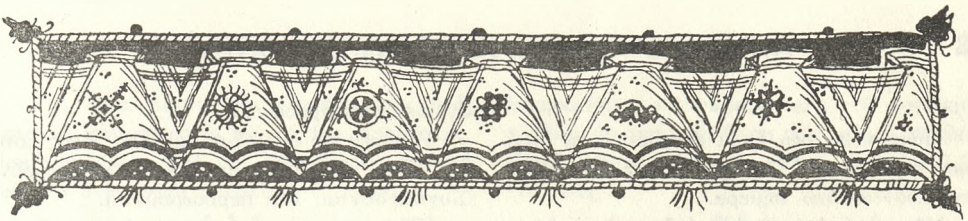
σαν, διὸ ἡ διαποίμανσις ψυχῶν, ἡ ζωοποίησις ψυχῶν καὶ τὸ «πιεθῆσαι ψυχάς», προϋποθέτουν μουσικὴν πνευματικὴν πείραν, ὅταν εἶχαν οἱ ἐκ μοναστηρίων προσελθόντες ἅγιοι Πατέρες, καὶ ἡ ὁποία δὲν ἀποκιάται οὔτε εἰς τὰ πανεπιστήμια, οὔτε εἰς τοὺς «κύκλους Γραφῆς»;

Σήμερον σώφρονες κληρικοὶ καὶ θεολόγοι, ἀπολέσαντες πᾶσαν ἐλπίδα διὰ μίαν σφριγῶσαν ἀπὸ πνευματικὴν ζωὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τὴν ἤδη ἐπηρεασμένην ἀπὸ δυτικὰ ρεύματα νοοτροπία, ἀποφαίνονται διὸ μόνον διὰ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν τῆς ἐκ τῶν μοναστηρίων στελεχώσεως τῆς Ἐκκλησίας δυνάμεθα νὰ ἐπιζώμεν εἰς ἀναγέννησιν τῆς Ὁρθόδοξου ζωῆς.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν δὲν μένει καμμία ἀμφιβολία, διὸ ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ ἁγίου Τρίκκης ὑπῆρξεν ἀτυχῆς ἐνέργεια ἀπὸ τὸ κράτος ἀνθρωπίνων συναισθημάτων, τὰ ὁποία εἶναι ὅπως ξένα πρὸς ἕνα γνήσιον Ὁρθόδοξον Ἐπίσκοπον. Διὸ καὶ εἰς τοῦτον ἀπόκειται, ὅπως ἀποκατασταθῇ εἰς τὰς Ὁρθόδοξους συνειδήσεις, διὰ μιᾶς ἀνακλήσεως αὐτῆς. Τὸ σφάλλειν ἀνθρώπινον, πολὺ περισσότερον εἶναι δὲν ἔσφαλλεν εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Μοναχισμοῦ, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιλογὴν μεθόδου παρακάμψεως μιᾶς καιρικῆς ποιμαντικῆς δυσκολίας. Εὐχόμεθα νὰ εἶναι τὸ δεύτερον.

μ.θ. - μ.χ.

ΑΠΟ ΤΟ Β' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΣΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ*

ωρίς ἀμφιβολία ὁ π. Ἀθανάσιος μὲ τὸ πνευματικὸ κριτήριον ποῦ διαθέτει, καὶ τὴ μεγάλην γνῶσιν τῶν πατερικῶν κειμένων ποῦ ἔχει, μᾶς ἔκαμε μιὰ λαμπρὴ εἰσήγησι. Ἡ ἐργασία τοῦ αὐτοῦ μᾶς παρουσιάζει πόσο ἔχει προχωρήσει ἡ σημερινὴ ὀρθόδοξη θεολογία, ποῦ εἶναι σ' ἕνα βαθμὸ καρπὸς τοῦ θεολογικοῦ συνεδρίου τοῦ 1936.

Αὐτὸ ποῦ θὰ μπορούσε νὰ εὐκηθῆ κανεὶς σήμερα εἶναι νὰ προχωρήσουμε λίγο περισσότερο. Καὶ νὰ κάνωμε, ἂν εἶναι δυνατόν, δική μας τὴ γλῶσσα τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῶν Πατέρων, ποῦ εἶναι ἡ μητρικὴ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου.

* * *

Μόνο μέσα στὴν ὀρθόδοξη θεία Λειτουργία μπορεῖ νὰ ζήσῃ ἀληθινὰ ὁ ἄνθρωπος.

Γι' αὐτὸ εἶναι γνώριμη καὶ κατανοητὴ ἡ φωνὴ τῆς ἀγωνίας τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν λειτουργημένο μυστὸ.

* * *

Εἶναι μεγάλο πρόβλημα ὁ ἄνθρωπος. Σοῦ γίνεται βάσανο καὶ σταυρὸς ἀνανεούμενος, ἂν θέλῃς νὰ σεβαστῆς τὴ φύσιν του, νὰ μὴ τὸν ἀκρωτηριάσῃς, ἀλλὰ νὰ τὸν δεχθῆς ὅπως εἶναι.

Γι' αὐτὸ ὅλα τὰ συστήματα, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸ βάσανο αὐτὸ ποῦ δημιουργεῖ ὁ ἄνθρωπος, μὲ προκρούστεια μέθοδο, τὸν φέρνουν στὰ μέτρα τους, κἀνοντάς τον ἄτομο, μονάδα παραγωγῆς. Καὶ οἱ ἰδεαλισμοὶ τὸν ἐμπαίζουν μὲ ἀνυπόστατους ρομαντισμοὺς, ἀφήνον-

* Σχόλιο στὴν εἰσήγησι τοῦ Καθηγητοῦ Ἱερομονάχου Ἀθανασίου (Γιέβιτς) «Λειτουργία καὶ Πνευματικότης», ποῦ ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. Βασίλειο, Καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μονῆς Σταυροεικήτα, στίς 20.8.76.

τας πεναισμένο, ἀμεταμόρφωτο καὶ νεκρῶμενο τὸ σῶμα τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἔλκεται ἀγνοούμενος, περιφρονούμενος, χρησιμοποιούμενος καὶ ἀπαιμαζόμενος. Καὶ τὸ ὄραμα του μένει ἀνοιχτό. Γιατὶ δὲν χωρᾶ ὁ ἄνθρωπος σ' ἕνα νόμο ἢ σ' ἕνα σχῆμα. Τὸν ἀποπνίγει ὁ φαῦλος κύκλος, ἡ δρᾶσι γιὰ τὴ δρᾶσι, ἡ μελέτη γιὰ τὴ μελέτη. Δὲν τὸν σώζει ἡ στατικὴ, νομικὴ λογικὴ. Ἄν σ' αὐτὴ θελήσωμε νὰ τὸν κλείσωμε, θὰ τὸν βασανίσωμε, ἔστω κι' ἂν θέλωμε ἀπὸ καλὴ διάθεσι νὰ τὸν κάνωμε σοφὸ, φρόνιμο ἢ νὰ τοῦ θελιώσωμε τὸ χαρακτῆρα. Τί νὰ τὴν κάμῃ τὴ θελίωσι τοῦ χαρακτῆρα αὐτοῦ ποῦ ζητᾶ τὴν αἰωνιότητα;

Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Ὑπάρχει κανεὶς ποῦ μπορεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνθρωπο, νὰ συντρίψῃ τὰ δεσμὰ τῆς αἰχμαλωσίας ποῦ τὸν κρατοῦν κάθεικτο;

Ὑπάρχει κανεὶς ποῦ μπορεῖ νὰ διαλύσῃ τὰ εἶδωλα ποῦ τὸν ἀποπνίγουν, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἄλλου κόσμου, ποῦ ζητᾶ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο σήμερα;

Μόνο τὸ σήμερα ζῆ ὁ ἄνθρωπος. Τὸ σήμερα θέλει αἰωνιότητα - ὅχι τὸ αὔριο - γιὰ νὰ πεισθῆ στὴν Ἀλήθεια.

Θέλουμε νὰ ζήσωμε ὅλοι γιὰ ὅλα. Ποῦ θὰ τὸ βροῦμε αὐτό;

Ποῖος ἀνέχειται τὴν ἀνυπόφορη ἀπαίτησί μας χωρὶς νὰ τὰ χάσῃ καὶ νὰ συνθλιθῆ αὐτὸς καὶ τὸ καθεστῶς του; Χωρὶς νὰ μᾶς κλείσῃ τὸ στόμα μὲ φίμωτρο δικτατορίας ἢ μὲ τὸ ψεύτικο ψωμί τῆς ἐν φυλακῇ ἐλευθερίας, τοῦ λιμοῦ τῆς εὐμαρείας;

Ποῖος θὰ μᾶς πάρῃ στὰ σοβαρὰ ἀφήνοντάς μας νὰ τοῦ μιλήσωμε ἐλεύθερα, ὅπως μιὰ ἢ φύσιν μας;

Ποῖος θὰ ἀνεχθῆ τὸν ἄνθρωπο;

Μόνο Αὐτὸς ποῦ μᾶς ἔπλασε, μᾶς ξέρει πρὶν γεννηθῶμε καὶ ἀφοῦ πεθάνωμε.

Ζητοῦμε Αὐτὸν ποῦ ἔχομε. Καὶ θέλωμε νὰ πραγματοποιήσωμε αὐτὸ ποῦ εἴμαστε.

* * *

Μόνο μέσα στη Θεία Λειτουργία ή απαίτησι κορέννυται. Τὰ ὑπὲρ φύσιν καὶ αἰσθησιν δίδονται ἀπὸ σήμερα.

Νῦν τὰ ἀνήκουστα ἠκούσθη καὶ τὰ ἄρρητα ἀρρήτως ἐλέχθη. Τὰ πάντα γέμισαν ἀπὸ φῶς, ἀνθρώπων καὶ Οὐράνια Παράκλησι.

«Ἦλθε ἡ τῆς ζωῆς βασιλεία καὶ κατελύθη τοῦ θανάτου τὸ κράτος καὶ γέγονεν ἄλλη γέννησις, βίος ἕτερος, ἄλλο ζωῆς εἶδος, αὐτῆς τῆς φύσεως ἡμῶν μεταστοιχείωσις» (P.G. 46, 604 C). Τὰ πάντα ὑπάρχουν θεανθρώπινα. Τίποτε δὲν ὑπάρχει ψεύτικο. Τίποτε δὲν ὑπάρχει ἀναπόδεικτο. Καμμιά ἀπορία δὲν μένει ἄλυτη. Καὶ καμμιά ἀπάντησι δὲν κλείνει τὸ δρόμο γιὰ νέες ἐρωτήσεις.

Τὸ πᾶν καθολικὰ κοινωεῖται. Εἶναι αἰσθητό, τωρινὴ γεῦσι τῆς ζωῆς. Τὰ πάντα ἔγιναν ἕνα θαυμαστὸ παρὸν στὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου, πού εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς δημιουργίας καὶ «τὰς ἀρχὰς τῶν ζῶντων τοῖς πέρασιν οὐκ εἶπ' συναφίστασθαι» (P.G. 91, 668 A).

«Ὅλη ἡ ἱστορία εἶναι μιὰ μόνη θεία Λειτουργία καὶ ὁ δῶλος ὁ κόσμος ἔγινε ἕνας ναός, οἶκος Θεοῦ, μιὰ μόνη οἰκογένεια.

«Ὅλα εἶναι φωτισμένα καὶ καταγλαῖσμένα μὲ τὸ ἄκτιστο καὶ ἄδυτο φῶς.

Εἶναι σπασμένα τὰ κλειθρα τοῦ Ἄδῃ. Σχιζομένα τὰ σάβανα τῶν συστημάτων. Ἀναποδογυρισμένα τὰ τραπέζια τῶν κολλυβιστῶν κάθε εἶδους. Καὶ συντριμμένα ὅλα τὰ εἶδωλα ἀπὸ τὸν Συντρίψαντα τὸ κράτος τοῦ θανάτου.

Ἵπάρχει χώρος γιὰ τὴν ζήσῃ ὁ ἀνθρωπος.

Εἶναι καλεσμένοι οἱ κωλοί, οἱ τυφλοί, οἱ ἀνάπηροι στὸ Δεῖπνο, τὴ Ζωή, τὴ Θεολογία.

Εἶναι καλεσμένα τὰ μωρά, τὰ ἀσθενῆ, τὰ ἐξουθενημένα καὶ τὰ μὴ ὄντα.

Εἶναι καλεσμένος ὁ ἀνθρωπος.

Δὲν ἀφορᾷ τοὺς εἰδικούς ἢ ὀρθόδοξη λειτουργικὴ θεολογία. Ἄλλὰ χορταίνει τοὺς πεινασμένους, ποτίζει τοὺς διψασμένους, παρηγορεῖ τοὺς πονεμένους καὶ τοὺς κλαμένους. Ἄφορᾷ τὸν ἀνθρωπο, ὅχι τὴν εἰδίκευσι.

* * *

Δεῦτε ἴνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου. Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Οἰκοδεσπότη.

Ἔρχονται καὶ τὸ πλῆθος αὐξάνει τὸ χῶρο καὶ τὴ χαρά. Γιατὶ δὲν ἔχομε συνωτισμὸν ὅλου, κορεσμὸν θέσεων, ἀλλὰ περιχώρησι

ἀγαπωμένων προσώπων.

Ἐγένονεν ὡς ἐπέταξας καὶ ἰδοὺ τόπος ἐστί.

Ὅλοι προσδέχονται ὅλους. Συγκωροῦν. Συγκωροῦνται. Καὶ περικωροῦνται.

Ἐδῶ προσωποποιεῖται καὶ παίρνει ὄνομα ὁ ἀνθρωπος πού μὲ τὴ φιλαυτία καὶ ἀνταρσία του εἶχεν ἐκπέσει στὴν κατάστασι τῆς ἀπομονωμένης μονάδος.

Μὲ τὸ νὰ γίνῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, ἔλαβε ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.

Μὲ τὸ νὰ πεθάνῃ Ἐκεῖνος ἀπὸ ἀγάπῃ γιὰ τὴν ζήσῃ ἡμεῖς ἦλθε στὸν κόσμο ὁ νέος τρόπος ζωῆς πού ἀνίστα τὸ πρόσωπο.

Μὲ τὸ νὰ σταυρωθῇ ἐδοξάσθη: Τὸ «οὐκ ἦν Πνεῦμα ἅγιον διότι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη» σημαίνει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐσταυρώθη.

Καὶ μεῖς παίρνομε ὄνομα βαπτιζόμενοι ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ Ἰησοῦ.

Γινόμεθα πρόσωπα μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶντες.

Δοξαζόμεθα καὶ λαμβάνομε τὴ χάρι τοῦ Πνεύματος, ταπεινούμενοι, ὑπομένοντες τὴν ἀτιμίαν τοῦ καθ' ἡμέραν σταυροῦ.

Πλουτοῦμεν κενούμενοι διὰ τὸν Πτωχεύσαντα ὑπὲρ ἡμῶν.

Εἴμεθα οἱ μηδὲν ἔχοντες καὶ τὰ πάντα κατέχοντες.

Ὅλοι ἀνακεφαλαιώνουν τὰ πάντα. Καὶ καθένας μπορεῖ ἐλεύθερα νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο του, ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ.

Ὁ Κύριος διαλύει τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως μὲ τὸ νὰ καλῇ καθ' ὄνομα τὰ ἴδια πρόβατα καὶ νὰ ἐκβάλῃ αὐτὰ εἰς τὴν εὐρυχωρία πού ὀρίζει ἡ θεία Λειτουργία.

Δὲν παρεμποδίζεται ἡ ἐλευθερία τῶν προσώπων ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε αἰχμαλωσία. Καὶ δὲν θίγεται ἡ ἐνότης τῶν ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε διασπορά.

Οἱ διεσπαρμένοι δὲν πλανῶνται, ἀλλὰ εἶναι συνηγμένοι ὑπὸ Κυρίου.

Ἡ ἐνότης ἔχει τὴ χάρι καὶ τὴν εὐρυχωρία τῆς διασπορᾶς. Καὶ ἡ διασπορὰ τὴ θερμὴ καὶ ἀσφάλεια τῆς συναγωγῆς.

Ἀπὸ ὅλη τὴ λειτουργικὴ κοινότητα καὶ τὴ διάθροσῃ τῆς λατρεύεται καὶ εἰκονίζεται ἡ Παναγία Τριάς «ἡ διαιρέσει τὴν ἔνωσιν καὶ ἔμπαλιν ἔχουσα».

Τὸ ἀληθινὸ - καὶ διεσπαρμένον - εἶναι ἐνωμένο. Τὸ ψεύτικο - καὶ ἐνωμένο - εἶναι χωρισμένον καὶ ἀνύπαρκτο.

Στὴ θεία Λειτουργία ζητοῦμε τὴν ἐνό-
τητα καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
ἄρα τὴν αἰώνιο ζωὴ καὶ θεία περικώρησι καὶ
ἔξι τὴν ἀνθρώπινη συνάρτησι ἢ συμμαχία.

* * *

Ἐξω ἀπὸ τὴν θεία Λειτουργία οἱ ἄν-
θρωποι ἀντιμάχονται καὶ μάταια βασανίζον-
ται γιὰτὶ νομίζουν ὅτι στὸν καθένα ἀνήκει ἓνα
κομμάτι. Δὲν ἔχουν καταλάβει ὅτι σὲ ὅλους
ἀνήκουν ὅλα. Ἐδῶ δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἁγιον τὸ ἀπαθῶς μεριζόμενον καὶ ὀλοοχε-
ρῶς μετεχώμενον. Ὁ ἄρτος ὁ μελιζόμενος καὶ
μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχον-
τας ἀγιάζων.

Καὶ ὁ ἀγιασμός εἶναι ἡ ζωὴ ἡ ἀτελεύτη-
τος, ἡ αὐτοδύναμος, ἡ «αὐτομάτη» καρποφο-
ροῦσα. Τὸ περισσὸν καὶ ὁ πλεονασμός τῆς
ζωῆς.

Ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ εἶναι τὸ ὅλον. Ψεῦδος
καὶ ἁμαρτία τὸ ἐπὶ μέρους. «Ὅρος σύντομος
τοῦ κακοῦ, ὅτι κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ με-
ρικὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ» (Ἁγ. Μακ.
P.G. 4, 301, A).

Ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ αἴρεσι, γεννῶνται ἀπὸ
τὸ χωρισμό, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν περιορισμὸ τοῦ
ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς προσοχῆς τοῦ ἀνθρώ-
που σ' ἓνα κομμάτι.

Δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος σῶμα μόνον ἢ ψυ-
χὴ μόνον. Δὲν εἶναι νέος ἢ γέρος. Χαρούμε-
νος ἢ θλιμμένος. Ζωντανὸς ἢ πεθαμένος. Εἶ-
ναι ὅλα. Καὶ τὸ κάθει πρέπει νὰ τὸ ζῆ μέσα
στὸ ὅλο.

Οἱ λειτουργημένοι καὶ καθαγιασμένοι τὰ
κάνουν ὅλα δι' ὅλων ἐναρμονίως. Γίνονται
ἓνα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ καὶ τῇ ζωογονήσει τῆς
ψυχῆς των. Ἀπολαμβάνουν μιὰ ἐνοειδῆ ζωή,
ποῦ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν «πηγαίαν τῶν κα-
λῶν αἰτίαν» (Μάξιμ. Φιλοκαλ. Β' 129). Ἀνα-
πνέουν τὴν εὐχὴ «ἄνευ τῆς οἰασοῦν ἐννοίας». Θεολογοῦν μὲ κάθε κίνησι τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
σώματός των.

Σ' αὐτοὺς βρίσκεις τὴ ζωσα Θεολογία
ἀναδουμένη ἀνὰ πᾶσα στιγμὴ. Εἶναι πηγὴς
Θεολογίας. Βρίσκονται στὸν κρατῆρα τοῦ ἡ-
φαιστείου τῆς ἀγάπης, ἀπ' ὅπου ἐκπηγάζουν
οἱ δημιουργίαι καὶ ἔξι στὰ κράσπεδα τοῦ
βουνοῦ, ὅπου ἡ πεπηγυῖα λάβα. Μετακινοῦν
ἀμεταθέτως τὶς ἀλήθειαι. Τὰ βλέπουν ὅλα
φωτισμένα ἀπὸ τὴν ἄσβεστη φλόγα τῆς εὐ-
σπλαχνίας, ἀπ' ὅπου γεννήθηκαν οἱ κανό-
νες, διατυπώθηκαν οἱ ἐντολές, διαθρώθηκαν

ἀσχηματίτως τὰ σχέδια. Διότι «τῷ νομοθέτῃ
συμβιοτεύοντες νομοθεταὶ καὶ αὐτοὶ μᾶλλον
εἰσι ἢ νόμου φύλακες» (Ἁγ. Συμεῶν S.C.
113, 134).

* * *

Δὲν κάνουν προσευχὴ ἢ θεολογία, δὲν
ἀπασχολοῦνται ὠρισμένη ὥρα τῆς ζωῆς τους
μὲ κάτι ποῦ γίνεται μὲ ἓνα τμῆμα τῆς ὑπάρ-
ξεώς τους. Εἶναι οἱ ἴδιοι προσευχῆ. Εἶναι οἱ
ἴδιοι θεολόγοι.

Βρίσκονται στὸ κέντρο τῆς ζωῆς. Δὲν πε-
ριφέρονται στὴν ἄκρη κάποιας ἀκτίνος. Δὲν
προωθοῦν καμμιά δική τους ἄποψι. Δὲν κά-
νουν κάτι ἀλλὰ περισσότερο παραμένουν κά-
που. Ἐχουν φτάσει σὲ μιὰ κατάστασι ποῦ
ἄλλη δύναμι δρᾷ μέσα τους. Πάσχουν τὰ θεία.
Δέχονται δῶρα ποῦ δὲν περιμένουν. Ὅδη-
γοῦνται ἐκεῖ ποῦ μόνοι τους δὲν μποροῦν νὰ
φτάσουν. Παρασύρονται ἀπὸ τὸ μὴ ἀρξάμε-
νον μῆτε παυσόμενον Πνεῦμα.

Ἐκεῖ «οὐκὶ προσευχῆ προσεύχονται, ἀλ-
λὰ αἰσθῆσει αἰσθάνονται» Εἶναι ὀλόκληροι
μιὰ αἴσθησι. Ὑπάρχουν. Καὶ συγκρατοῦν στὴν
ὑπαρξί τὴν κτίσι.

* * *

Ἡ παρουσία τους ἀναπαύει τὸν Θεό, ἐκ-
δίδωκει τοὺς δαίμονες. Καὶ γαληνεύει τὸν
ἄνθρωπο.

Ὁ Θεὸς εἶναι κατὰ τὸ λόγο τῆς Θείας
Λειτουργίας, ὁ ἐν Ἀγίοις ἀναπαυόμενος. Ὁ
Θεὸς ἀναπαύεται μόνον στοὺς Ἀγίους. Αὐτὴ
εἶναι ἡ ἀποστολή, ἡ δουλειὰ καὶ τὸ μεγα-
λεῖο τους.

Καὶ οἱ Ἁγιοὶ ἀναπαύονται μόνον στὸ Θεό.
Γι' αὐτὸ τὸ λόγο αὐτοὶ μόνοι γνωρίζουν,
ἀνέχονται, ἀναπαύουν καὶ θεραπεύουν τὸν
ἄνθρωπο. Εἶναι οἱ ἰατροὶ μας.

Εἶναι τόσο εὐεργετικοὶ ποῦ μᾶς ἀφαιροῦν
τὸ καρκίνωμα ὅποιασδήποτε ἀπογνώσεως. Καὶ
εἶναι τόσο διακριτικοί, ποῦ μᾶς κάνουν μόν-
ο τὴν ἐγχείρησι ποῦ ἀντέχει ὁ ὀργανισμός
μας.

* * *

Ἐγκυμονοῦν τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς. Γί-
νονται εἰκόνες τοῦ ἀρχετύπου.

Βρίσκονται στὰ θεμέλια τοῦ εἶναι: Στὴ
σιγή, ἀπ' ὅπου ὁ Λόγος. Στὸν Τάφο, ἀπ' ὅπου
ἡ ζωὴ. Στὴ σιάσι, ἀπ' ὅπου ἡ κίνησι. Ἀνα-
παύονται καὶ ἐργάζονται πυρετωδῶς.

Εἶναι ἀψευδεῖς κατὰ χάριν Θεοί. Καὶ εἰ-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 32)

Η ΑΘΩΝΙΑΣ ΣΧΟΛΗ

ΥΠΩΡΓΙΟΝ Παιδείας και ἠθους ὀρθοδόξου ἀποτελεῖ ἡ ἐν Κερκυραῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους λειτουργοῦσα Ἀθωνιάς Σχολή. Ἰδρυθῆναι κατὰ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος,

τουρκοκρατουμένου τοῦ Ἀθῶνος, καὶ μαζί μὲ τὰς ἄλλας ὀλίγας ἑλληνικὰς σχολὰς παρεῖχε εἰς τοὺς μοναχοὺς, ἀναλαβήτους ἢ ὀλιγογράμμάτους, στοιχειώδη καὶ μέσην παιδείαν.

Ἡ Ἀθωνιάς ὑπέστη περιπετείας, ἐπωπολήθη καὶ τὰ ἐρείτιά της παρὰ τὰ ἄλλα τῆς ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου διηγοῦνται τὸ «ἀρχαῖον κάλλος» τῆς καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ διασῆμον πρώτου σχολάρχου τῆς Ἐθνεῖου τοῦ Βουλγάρου. Ἐκποτε ἐλειτούργησεν εἰς Κερκύρας καὶ προσέφερε μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ δοῦλον Ἔθνος.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, τὸ 1926, περιελήφθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθωνιάς, ἡ ὁποία ὑποχρεωτικῶς θὰ λειτουργῇ δαπάναις τῶν ἱερῶν Μονῶν. Κατὰ τὸν πόλεμον διεκόπη ἡ λειτουργία τῆς ἐπὶ 10ετίαν καὶ ἐπανελειτούργησεν ἀδιακόπως ἀπὸ τὸ 1950 μέχρι σήμερον.

Ὡς γνωστὸν, θάσκει σχετικῶς ἄρθρον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ τῆς Κανονιστικῆς Διατάξεως τοῦ 1932 ἡ Ἀθωνιάς λειτουργεῖ ὡς Γυμνάσιον, αἱ δὲ ἱ. Μοναὶ ὠφείλουσαν νὰ χορηγοῦν τὴν ἀπαραίτητον ἄδειαν εἰς τοὺς ἀποφοιτῶντας τῆς Σχολῆς μοναχοὺς πὸν ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχίσουν τὰς σπουδὰς τῶν εἰς ἀνώτερα ἰδρύματα. Ἀυτὰ ἐδημιούργησαν προβλήματα εἰς τὰς ἱ. Μονὰς. Διότι ἐνῶ ὁ βασικὸς σκοπὸς τῆς λειτουργίας τῆς Ἀθωνιάδος ἦτο ἡ ἐπ'ἀνδρωσὶς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διεπιστοῦτο δι' ὅχι μόνον δὲν ἐγένοντο μο-

ναχοὶ οἱ νέοι πὸν ἐφοίτων ὡς δόκιμοι τῶν ἱ. Μονῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς Σχολῆς ἐξήρχοντο δι' ἀνωτέρας σπουδὰς ὅσοι μοναχοὶ ἠδὴ εἰσήρχοντο εἰς αὐτὴν διὰ νὰ μάθουν περισσότερα γράμματα, παρὰ τὴν ἀνάγκειαν εἰς «γνώσιν» πὸν παρέχει ἡ μοναχικὴ ζωὴ εἰς ἀσύγκριτον βαθμὸν.

Κατόπιν ὄλων αὐτῶν κατέστη συνειδητοῖς εἰς τὰς ἱ. Μονὰς, ὅτι δὲν πρέπει ἀπαραίτητως νὰ συσχετίζεται ἡ λειτουργία τῆς Ἀθωνιάδος μὲ τὴν προσδοκίαν μοναχοποιήσεως τῶν ἀποφοιτῶντων, παρ' ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο μοναχοὶ — ἀλλὰ νὰ ἀρκοῦνται εἰς τὸ ὅτι προσφέρουν γενικὴν παιδείαν, θεολογικὰς γνώσεις, βυζαντινὴν μουσικὴν, ἀγιογραφίαν καὶ ἰδιαίτατα ἠθος χρῆσιν καὶ ὀρθόδοξον.

Οὕτω μέχρι σήμερον λειτουργεῖ ἡ Σχολὴ μὲ διδακτικὸν προσωπικὸν κατὰ τὸ ἤμιον ἐκ μοναχῶν καὶ μὲ προσωπικὴν νὰ πλαισιωθῇ εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον διὰ καθηγητῶν μόνον μοναχῶν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Ἱ. Κοινότητος.

Ἐκεῖνο δὲ πὸν ἀποτελεῖ κυρίως τὸν λόγον προθυμίας τῶν ἱ. Μονῶν, ὅπως μὴ παύσῃ λειτουργοῦσα ἡ Σχολὴ ὑπὸ τὰς καλλιτέρας δυνατὰς συνθήκας, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι, ἀνεξαργήτως τοῦ συνεχῶς ἀξαιρουμένου ἀριθμοῦ τῶν ἐξ ἀποφοιτῶν μοναζότων, χάρις εἰς τὴν ἐπαγούνησιν τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς ἀρχιμανδριτοῦ κ. Χρυσοστόμου καὶ τὴν φιλότιμον συμβολὴν τῶν καθηγητῶν καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος, οἱ μαθηταὶ ἀποκτιοῦν ὑψηλῆς στάθμης πνευματικὰς γνώσεις, διαμορφώνουν σθεναρὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα καὶ ὀρθόδοξον ἠθος.

Διὰ νὰ καταφανῇ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ σκοπὸς τῆς λειτουργίας τῆς Ἀθωνιάδος καταχωρίζομεν ἐνδεικτικῶς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Σχολάρχου αὐτῆς κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν πτυχίων εἰς εἴκοσι δύο ἀποφοιτήσαντας ἐφέτος μαθητὰς — τινὲς τῶν ὁποίων

ἐγένοντο μοναχοὶ — διὰ τῆς ὁποίας φανεροῦται, ὅτι τὸ κέντρον τοῦ θάρους τῆς παιδαγωγίας πίπτει εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ κατὰ Χριστὸν ἀνθρώπου.

Δι' ὑμᾶς ἡ παροῦσα λαμπρὰ συνάρθρως, ἀγαπητοὶ τελειοφῶνται. Δι' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τῇ καταφθάσει ὑμῶν εἰς τὸ τέρας τῆς μαθητικῆς δολιχοδρομίας ἡ παροῦσα τελετὴ τῆς ἐπιδόσεως τῶν κοτίνων τῶν κατορθωμάτων σας - τῶν Ἀπολυτηρίων σας. Δι' ὑμᾶς καὶ χάριν ὑμῶν τὰ πάντα. Ἀποκλειστικῶς χάριν ὑμῶν, λοιπόν, καὶ ὁ παρῶν νουθετήριος καὶ κατευδωτήριος λόγος.

Εἶναι τόσον ζωηρὰ τὰ συναισθήματα, τὰ συνεπεία τῆς ἐξόδου καὶ ἀποχωρήσεως ὑμῶν ἐκ τῆς τροφῆς Ἀθωνιάδος, δημιουργηθέντα ἐν τῷ ψυχικῷ κόσμῳ τοῦ ὁμιλοῦντος, ὥστε οὐδεμία ἄλλη σκέψις δύναται νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ. Μόνον ἐάν τις ἐκ τῶν παρισταμένων καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του ἔμεινεν ἀγευστος τοιοῦτων συγκινήσεων, μόνον οὗτος εἶναι δυνατόν νὰ μὴ δικαιολογήσῃ τὴν τοιαύτην ἀποκλειστικότητα.

Τελεία, λοιπόν, καὶ παῦλα, ἀγαπητοὶ μου τελειοφῶνται. Τέρας εἰς τὸν καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ νύκτα κόπον. Τέρας εἰς τοὺς μαθητικὸς προβληματισμούς. Τέρας εἰς τοὺς τῆς σκέψης παιδείας δραματισμούς. Τέρας εἰς τὰς διανοητικὰς ὠδύνας. Τέρας εἰς τὸ πνευματικὸν ἐπὶ τῇ ὀφειλῇ τῆς ψυχῆς σας ἀμάλαγμα. Ἐπανσε τὸ κάθισμά σας ἐπὶ τῶν μαθητικῶν ἐδωλίων. Ἐξέλιπον αἱ συνεχεῖς ἀξιώσεις καὶ ἀπαιτήσεις τῶν καθηγητῶν σας. Ἐξέλιπεν καὶ ἡ, παρὰ τὴν ἱερότητα τῆς σκοπιμότητός της, δυσ-ὑποίτους καὶ ὀλωσθήποτε ἐνοχλητικὴ, παράστασις καὶ παρακολούθησις καὶ ὑποπασμός τοῦ Σχολάρχου σας.

Καὶ ἀσφαλῶς δὲν ἀφήκατε αὐτόν τε καὶ τοὺς ἀξιότιμους συνεργάτας του ἐν τῷ ἀπαισιόδοξῳ καὶ ἀπογοητευτικῷ συμπεράσματι, «ὅτι εἰς κενὸν ἔδραμον καὶ ἀέρα ἔδειραν» ἐπὶ τοσοῦτους χρόνους. Ἐχω ὁμως τὸ δικαίωμα νὰ διερωτήσω: «ἐμορφώθη ἐν ὑμῖν ὁ Χριστός;» (Γαλ. 4, 19). «Κατηντήσατε οἱ πάντες εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρας τελείους, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ἐστέ νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης;» (Ἐφεσ. 4, 13).

λεῖ νὰ πιστεῦν ὅτι θὰ βαδίζετε τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, διότι «λύχνος τοῖς ποσὶ θὰ εἶναι ὁ Νόμος Του καὶ φῶς ταῖς τρίβοις ὑμῶν» (Ψαλ. 118, 105), τοσοῦτο δὲ μᾶλλον καθ' ὅσον θὰ γίνητε, ὡς ὑποσέχετε, οἱ πάντες κληρικοί, λύχνου δηλονότι πραγματικοὶ καὶ οὐχὶ «ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν», ἵνα φωτίζητε τοὺς περὶ ὑμᾶς. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ μεγάλη ὑπόθεσις καὶ ὑπόσχεσις καὶ ἐν ταύτῳ καὶ ἰδικὸς μου δραματισμὸς, ἀλλὰ καὶ ἡ βαρύτης τοῦ πράγματος καὶ οἱ κίνδυνοι οἱ πολλαπλοὶ, ἐξ αἰτίας ὑμῶν αὐτῶν καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ κόσμου καὶ «τοῦ κοσμοκράτορος τοῦ αἰῶνος τούτου» μὲ ὠθοῦν εἰς τὸ νὰ συστήσω προσοχὴν καὶ ἐγρήγορσιν. Ἐπλακούσατε εἰς τὸν Κύριον καὶ «γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραὶ» (Ματθ. 16, 16) καὶ ἀκολουθήσατε τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅστις θέλει ὑμᾶς «σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκέραιους δὲ εἰς τὸ κακόν»· τοῦτο δὲ, ἵνα ἀπ' ἐνός μὲν ἀποφεύγητε τὰς πλεκτάνας τῶν διὰ χρηστολογίας καὶ ὀρειολογίας ἐξαπατῶντων τὰς καρδίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ, ἵνα, ἐπιβουλεύόμενοι καὶ διωκόμενοι, καὶ παλαιότες καὶ ἀνταγωνιζόμενοι, διασώζητε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς ἀπὸ παντός λόγου ἢ ἔργου ἀσυμβιβάστου πρὸς τὸ εἰλικρινές καὶ ἄδολον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελικοῦ νόμου.

Ἀποκτήσατε εἰλικρίνειαν φρονήματος καὶ ἀγνότητα προαιρέσεως. Ταῦτα ἀποτελοῦν στοιχεῖα τοῦ ἠθικῶς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, ἄνευ τῶν ὁποίων καὶ αἱ μέγιστα κατ' ἐπιφάνειαν θυσίαι καὶ προσφοραὶ καὶ τὰ μέγιστα ἔργα καὶ κατορθώματα, ἠθικῶς ἐξεταζόμενα εἶναι ἴσα τῷ μηδενί, ἐνῶ ἡ εἰλικρίνειαν τοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἀγνότης τῆς προαιρέσεως καὶ ἄνευ ἐμπράκτου ἐκδηλώσεως, ἔχει ἀνεκτίμητον ἀξίαν, καί, ὅπερ μέγιστον, εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐξαγνίσωσι καὶ τὴν ὅλως ἀστώχως γινομένην πράξιν.

Ἐάν ἀποκτήσητε, ἀγαπητοὶ μου, τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ φρονήματος καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς προθέσεως, φυσιολογικώτατα οὐδέποτε θὰ γενθῆτε τῆς ἐπαράτου «ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις» καὶ τὴν ὁποῖαν τόσον ἐβδελύθη καὶ κατεκεραύνωσεν ὁ Κύριος διὰ τῶν φοβερῶν Του «κούαι». Ἄλλως... οὐαὶ καὶ ὑμῖν, διότι «δι' ὑμῶν θὰ βλασφημηταὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσι», θὰ ἀποβῆτε «ὀδηγοὶ τυφλοῖ τυφλῶν, νεκροὶ νεκροῦς θάπτοντες, διότι ἀνίατα θὰ νοσήτε ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν. Θὰ ἀκριβολογήτε περὶ τοὺς τύπους

καὶ θὰ ἐπιμελήσθε τῶν μικρῶν καὶ ἐπουσιωδῶν πρὸς τὸ θεαθῆναι, καὶ θὰ ἀποδείκνυθε ἀμελοῦντες ἢ καὶ καταγελῶντες τῶν μεγάλων καὶ καιρίων.

Θὰ ἀσχολῆσθε μὲ «τὸ ἡδύσομον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύνιον καὶ τὸ Σάββατον» καὶ θὰ ἐγκαταλείπητε «τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν δικαιοσύνην». Θὰ δεσμεύητε φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ θὰ ἐπιθέτητε ταῦτα ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν συνανθρώπων σας, ἐνῶ σεῖς οὔτε διὰ τοῦ δακτύλου σας δὲν θὰ ἔπτησθε αὐτῶν. Καὶ ὁ βίος σας θὰ εἶναι βίος ὀδελυκτός, ὁμοίος μὲ τὸν βίον ἐκείνων τῶν κληρικῶν, οἵτινες ὤθησαν τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον νὰ τοὺς χαρακτηρίσῃ διὰ γλώσσης ἠικιστὰ συμβιβασμένης πρὸς τοὺς ἄλλους ποιητικούς του παραλληλισμούς καὶ τὸ ἐν γένει ἥπιον τοῦ χαρακτηῆρος του:

«Δεῦρ' ἴθ' ὅσοι κακῆς ἐπιβήτορες, αἴσχεα κακῶν,
Γάστορες, εὐρυτένοντες, ἀναιδέες, ὀφρύνοντες,
Ζωροπόται, πλάγκται, φιλοκέρτομοι, ἀβροχίτινες»

(Γρ. Θεολόγον, Ἰστ. Ἑλη, PG 37, 1233 A
Πρὸς Θεοῦ, ὅμως, ἀγαπητοί μου. Μὴ ἀποβῆτε τοιοῦτοι. Μὴ ποιήσετε εἰς ἡμᾶς τοὺς τόσον ἀγαπήσαντας καὶ κοπιᾶσαντας δι' ὑμᾶς ποτήριον τοσαύτης καὶ τοιαύτης πικρίας. Πίνετε «καθαροὶ τῆ καρδίᾳ», ἵνα τύχητε τοῦ Ἐθαγγελικοῦ μακαρισμοῦ, ὡς ἄξιοι τῆς ὄψεως καὶ θεωρίας τοῦ Θεοῦ. Μείνατε ἐν τῷ Χριστῷ, διότι μακρὰν αὐτοῦ δὲν ἔχετε λόγον ὑπάρξεως. «Καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτω οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε» (Ἰωάν. 15, 4), λέγει ὁ Κύριος. Διότι καθὼς τὰ κλήματα ὄντα συναφῆ καὶ συμμορᾶ τῇ ἀμπέλῳ ἐκμυζῶσιν ἐξ αὐτῆς τὸν χυμὸν καὶ λαμβάνουσιν τὴν δύναμιν τοῦ καρποφορεῖν, οὕτω καὶ οἱ ἀληθεῖς καὶ γνήσιοι τοῦ Χριστοῦ μαθηταί, ὄντες συνημμένοι μετ' αὐτοῦ, ἀρδύονται παρ' αὐτοῦ ἐσωτερικῶς καὶ ἀοράτως τὴν δύναμιν τοῦ καρποφορεῖν εἰς ἔργα ἀγαθὰ καὶ θεάρεστα.

Ἀποβῆτε τέκνα καὶ σκαπανεῖς ἀντάξιοι τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος, τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐνεργῆτε ἐν πᾶσιν ὥστε αὐτὴν μὲν νὰ δοξάζετε, ἡμᾶς δὲ τοὺς ταπεινοὺς καθηγητὰς σας νὰ χαροποιῆτε, εἰς δὲ τὸν ἱερὸν τοῦτον Τόπον ἐν γένει καὶ τὰς ἐγγυητριάς καὶ προστάτιδας

ἡμῶν Ἱερὰς Μονάς, αἵτινες τόσον φιλοστόργως σᾶς περιέθαλψαν, δώσητε τὴν δυνατότητα νὰ καυχῶνται καὶ ἠθικῶς νὰ ἱκανοποιῶνται. Διασώσατε εὐλαβῆ τὴν ἀναφορὰν σας πρὸς αὐτὰς καὶ πολλαπλασιάσατε τὰ εὐγνώμονα αἰσθηματὰ σας πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα, τὴν Διοίκησιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ πρὸς τὰς σχολικὰς Ἐφορεῖας ὧλων τῶν σχολικῶν σας ἐτῶν. Ταῦτα πάντα θὰ ἀποτελοῦν τὴν καλλιτέραν ἀπότισιν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἀνθ' ὧν παρ' αὐτῶν ἀπληαύσατε καὶ ὄφελήθητε.

Ἐπὶ ἐνός εἰσέτι σημείου ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν σας, ἀγαπητοί μου. Παραλλήλως πρὸς τὸ ἅγιον καὶ ἀθάνατον κτῆμα σας, τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν βίωσιν καὶ ἐργασίαν τῶν θεοφιλῶν ἀρετῶν ἐπ' ὄφελεία ἡμῶν αὐτῶν καὶ διακονία τοῦ πλησίον σας, ἐπιμελήθητε καὶ ἀξήσατε κατὰ πάντα τὸ ἐθνικὸν σας φρόνημα. Ἐγεννήθητε καὶ εἰσθε Ἕλληνες. Ὄντως ἐπίζηλον καὶ ἱερὸν προνόμιον, καὶ καλεῖσθε νὰ ὑπηρετήσετε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν της. Αὐτὴ ὅμως ἡ ἱερὰ ὑπηρεσία προϋποθέτει συγκλονιστικὴν συναίσθησιν καὶ περιούσιον ἐθνικὸν φρόνημα.

Δὲν ἐνεργῶ προπαγάνδαν βίωμα προσπαθῶ νὰ σᾶς μεταδώσω καὶ εἰς ὀρθότητα νὰ καλέσω εἶναι ἄλλωστε τόσον συγγενεῖς καὶ οἰκτεῖαι αἱ τοιαῦται ἐνασχολήσεις καὶ ἀδολεσχίαι πρὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλλήνος Κληρικοῦ καὶ Μοναχοῦ. Ἐὰν δὲν εἶναι θεωρία ὑποπτος, εἶναι οἰκτρὰ πλάνη ἡ ἐθνικὴ ἀχρωματοψία, ὁ διεθνισμὸς καὶ ἡ κοσμοπολιτικὴ ἀμβλύτης.

Τίς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἠγάπησεν πάντας ἀδιακρίτως τοὺς ἀνθρώπους πλείον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ἀσφαλῶς οὐδεὶς. Παρὰ ταῦτα περιέμεινεν μόνον Ναζωραῖος. Καὶ πατρίδος ποίας φήμη;! «Ἐκ Ναζαρεθ δύναται τις ἀγαθὸν εἶναι;» Καὶ ὅμως ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν ἐπολιτογραφῆθη συμφώνως τῷ διατάγματι τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου ὡς Ἰουδαῖος καὶ οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν κατ' ἀνθρώπων ἰθαγένειάν του. Ἡ δὲ ταυτοτικὴ του ἐκφράσις καὶ αὐτὴ ἐπὶ τοῦ ἀπμωλικοῦ σταυροῦ Του: «Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων».

Λοιπόν; Τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοιοῦτοτρόπως ἐνεργήσαντος, σεῖς θὰ φθονήσετε καὶ θὰ ἐνεργήσετε ἄλλῶς; Καὶ δὴ ἔχοντες πατρίδα τὴν Ἑλλάδα καὶ ὄντες Ἕλληνες; Ἕλληνες ἀπόγονοι ἐκείνων, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ ἴδουν τὸν Κύριον καὶ ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ τῆς ἐπισκέψεως

τῶν ὁποίων Οὗτος ἀνεφώνησεν: «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Μὴ γένοιτο.

Αὐταί εἶναι αἱ ἐπιθυμίαι μου ἀγαπητοί μου τελεειφοίτοι, αὐταί εἶναι αἱ ὑποθήκαι καὶ ὑποδείξεις μου. Ἐμφορτοὶ πλέον πνευματικῶν ἐφοδίων τὰ ὁποῖα σὰς ἔδωκεν ἡ Ἀθωνιάς, διακονήσατε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀθάνατον Ἑλλάδα. Καὶ εὐγνωμονεῖτε διὰ θίου παντός. Καὶ κλείσατε ἐντὸς τῶν ψυχῶν σας τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἱερὰν ἰδέαν τοῦ μοναχισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐνσαρκώνει ὁ γηραιὸς Ἄθως μετὰ τῶν Καθιδρωμάτων του. Καὶ μὴ λησμονῆτε τοὺς ταπεινοὺς οἰκιστὰς του καὶ τοὺς ἀγῶνας των. Κατὰ τὴν πρόσφατον ἐκδρομὴν ὑμῶν πρὸς τὰ ἀσκητήρια καὶ ἡσυχαστήριά των, σεῖς ὁμολογήσατε ὅτι συνομιλήσαντες μετ' ἐκείνων, ἐγεύθητε στιγμῶν παραδεισείων. Διασώσατε ζωηρὰς τὰς εἰκόνας των καὶ τὰς εὐχὰς των ὕπως τοὺς μιμηθῆτε.

Ἔως διὰ πείρας καὶ αὐτοψίας διεπιστώσατε «διαβίου» ὡς τὰ ἀλληγορούμενα «πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ», μὴ σπειρόντα, μηδὲ θερίζοντα, μηδὲ συνάγοντα εἰς τὰς ἀποθήκας. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ τροφεὺς αὐτῶν. Εἶναι ὠραία αἱ ἀμφιέσεις των, ὑπὲρ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, διότι εἶναι ἐνδεδυμένοι τὸν Χριστόν, καὶ κοσμοῦνται δι' ἀρετῶν καὶ ἀφανῶν φωτοστεφάνων». (Θεοκλ. Διονυσίου, Μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ γῆς, σελ. 81).

Καὶ διαβεβαίωσατε τοὺς πάντας, περὶ τῆς ἀγνότητος τῶν προθέσεών σας καὶ περὶ τοῦ ζήλου σας, νὰ ἀποβῆτε ἐργάται δόκιμοι τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου.

Καλὴν σταδιοδρομίαν. Ὁ Κύριος νὰ σὰς χαριτώνη καὶ ἡ Προστάτις τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Παναγία, νὰ σὰς διασώζη.

Ἦσαυτὼς ὡς τεκμήριον τοῦ ἀποκτωμένου ἤθους καὶ τῆς, κατ' ἀναλογίαν, ὑψηλῆς πνευματικότητος ὑπὸ τῶν μαθητῶν, παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ τὸν ἀποφοιτήριον λόγον ἐνὸς ἐκ τῶν ἀποφοιτῶν, ὅστις, ἐν πλήρει συνειδήσει, περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα.

Πανοσιολογιώτατε Ἁγιε Πρωτεπιστάτα, Ἐξοχώτατε Κύριε Διοικητά,

Σεβαστῆ Ἱερὰ Κοινότης, Ἁγιε Σχολάρχχα, Κύριοι Καθηγηταί, Ἀγαπητοί μου Συμμαθηταί,

Ἐκβύλισαν ὥραι, ἡμέραι, χρόνια ὀλόκληρα... Κάποιος δρόμος ἔφθασε εἰς τὸ τέλος του. Καὶ ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν κάποια λευκὰ φύλλα τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς

μας ἐγέμισαν ἀπὸ γεγονότα καὶ βιώματα. Μέχρις ἐσχδὲς τὰ κονδύλια τοῦ χρόνου κατέγραψαν εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς μας τόσα πολλὰ γεγονότα, γεγονότα ποὺ ἐξήσαμε καθήμενοι εἰς τὰ ἀπέριττα θρανία τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς.

Νὰ θυωσ ποὺ ἡ σελὶς γυρίζει. Καὶ αὐτὴ ποὺ ἀκολουθεῖ περιμένει καὶ εἶναι λευκῆ. Ἦδη ἐδώσαμε τὴν μάχην τοῦ τέλους τοῦ δρόμου μας, εἰς τὰ πεδία τῆς γνώσεως ποὺ μὰς προσέφερεν ἡ Ἀθωνιάς. Αἱ ἀπολυτήριοι ἐξετάσεις εἶναι ὄντως διὰ κάθε νέον κάποιος σταθμός. Καὶ ἡ ἀπονομὴ τῶν ἀπολυτηρίων (εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς ἴσους ὥραίας τελετῆς) μία ἀπὸ τὰς πλέον θεομὰς συγκινήσεις του. Τὰ πάντα ἔχουν ἓνα τέλος ποὺ συγχρόνως εἶναι ἔναρξις ἐνὸς νέου ἀγῶνος, ὕρασις ἐνὸς ἄλλου ὁρίζοντος, ἀρχὴ μιᾶς (ἀπροσδοκῆου σπηθῶς) περιπετειᾶς.

Πολλοὶ τοῖμων, δὲ εἶπον, ὅτι τὸ παρελθὸν ἀπέθανε... Καὶ ἄλλοι προσπαθοῦν νὰ τὸ ἀρηνηθοῦν, ἐνίοτε «ὀλότελα», ἐν ὀνόματι τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Εἰς μάτην ὅμως προσπαθοῦν. Τὸ παρελθὸν δὲν ἀποθνήσκει ποτε, «ὀλότελα». Καταστάσεις νέαι ἐμφανίζονται... καὶ θὰ ἐμφανίζονται πάντοτε. Γνώσεις συνεχῶς προστίθενται. «Διδάσκαλον ἄλλοι, καθηγηταὶ διαπραπείς καὶ φίλοι νέοι, διαδέχονται τοὺς παλαιούς. Καὶ ΟΜΩΣ!

Κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας εἰς τὴν Σχολὴν, θὰ δίδῃ τὴν παρουσίαν τῆς εἰς τὸ προσκλητήριον τῶν μελλοντικῶν μας ἀγῶνων καὶ ἀναζητήσεων, ἐπιτὸς τοῦ μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

Εἰς στιγμὰς περισυλλογῆς καὶ προσλημματισμοῦ, εἰς στιγμὰς χαρᾶς καὶ ὀδύνης, πλῆθος συγγενῶν καὶ ἔσιν ὅτε καὶ ἑτεροκλήτων παραστάσεων, θὰ σχηματίζον ἀτελευτήτους σειρὰς «ἀληθινὰ ἀραβουργήματα» ἀναμνήσεων καὶ νέων ἰδεῶν.

Μόνον ἡ φωτισμένη ΜΝΗΜΗ θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ συμπέσουν εἰς τὴν ζωὴν ποὺ ἀνοίγεται ἐμπροσθέν μας, δύο ἡμερολόγια. Τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἀπικειμενικῶν γεγονότων καὶ τὸ ἡμερολόγιον τῶν ὑποκειμενικῶν αἰσθημάτων, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν βιωμάτων.

Ἁγιοὶ Πατέρες καὶ σεβαστοὶ ἀδελφοί, τὰ λόγια αὐτά, ἂν καὶ αἰσθητικῶς εἶναι ἀ-
(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 32)

FILIOQUE

Στὸ Περιοδικὸ «Κληρονομία» δημοσιεύθηκε προσφάτως, στὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν ἡ εἰσηγήση τοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης π. Ἰωάννου Ρωμανίδου, στὴν ὑποεπιτροπὴν Ὁρθόδοξων καὶ Ἀγγλικανῶν, ποὺ συζητοῦν κάθε καλοκαίρι τὶς διαφορὰς τῶν δύο ἀντιστοίχων παραδόσεων.

Τὸ θέμα τῆς περυσινῆς εἰσηγήσεως, τοῦ π. Ρωμανίδου ἦτο τὸ Filioque καὶ ἡ σημασία τῆς μελέτης του αὐτῆς ἔγκειται στὴν ἐντελῶς νέαν ἱστορικὴν προσέγγιση τὴν ὅποιαν ἐπιχειρεῖ ὁ διαπρεπὴς ὀρθόδοξος κληρικός.

Συγκεκριμένα ὑποστηρίζει ὅτι τὸ Filioque δὲν υἱοθετήθηκε ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης πρὶν ἢ Ἐκκλησία αὐτὴ γίνῃ ὑποχείριος στοὺς Φράγκους κατακτητῆς, οἱ ὅποιοι καὶ τὸ ἐπέβαλαν — ὄχι χωρὶς ἀντίσταση — ὡσὰν μέσον δημιουργίας μιᾶς δικῆς τους πρωτοπρωϊακῆς θεολογίας, ἢ ὅποια ὄφειλε νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὶς πολιτικὲς τους ἐπιδιώξεις ἔναντι τοῦ ἐνιαίου πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ἐκχριστιανισμένου ἤδη Ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου, δηλαδὴ τῶν ὀρθόδοξων Ρωμαίων, οἱ ὅποιοι κυριαρχοῦσαν σὲ ὀλόκληρη τὴν λεκάνη τῆς Μεσογείου καὶ, βεβαίως, καὶ στὴν Ἰταλίαν.

Ὁργανον καὶ φορεὺς αὐτῆς τῆς νέας πολιτικο-θεολογικῆς νοστοπρίας τῶν Φράγκων ὑπῆρξαν, κατὰ τὸν π. Ρωμανίδη, τὰ συγγράμματα τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, τὰ ὅποια ἐπελέγησαν καὶ υἱοθετήθηκαν ὡσὰν ἰδεώδεις θεωρητικὸν ὑπόβαθρον γιὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς φεουδαρχικῆς κοινωνίας.

Μιά τέτοια ἀποκλειστικὴ ἔμφαση στὰ ἰδιότυπα αὐτὰ κείμενα σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πολιτικὴ ἐκμετάλλευση τῶν ἰδεῶν τους, δημιουργεῖ τις προϋποθέσεις ἐνὸς θρησκευτικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ στὴ Δύση, ὁ ὅποιος ἐγνώρισε τὴν μεγίστην ἀκμὴν του, μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ σχολαστικισμοῦ, ἀργότερα, καὶ ἡ θεολογικὴ μέθοδος τοῦ ἀναγνωρίσθηκαν ὁμόφωνα στὴν Εὐρώπη ὡσὰν ὑπέρβασις τῆς Πατερικῆς θεολογίας.

Ἄλλ' ἢ Πατερικὴ θεολογία ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ζωντανὴ στὴν Ρώμην, ὑποστηρίζει ὁ π. Ρωμανίδης, ἐν ὅσω οἱ Πάπαι προήρχοντο ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους Ὁρθόδοξους τῆς Ἰταλίας καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς Φράγκους κατακτητῆς.

Πράγματι ἡ κυριαρχία τῶν Φράγκων ὀλοκληρώθηκε, ὅταν κατέλαβαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς

Ρώμης, πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὴν πολιτικὴν κατὰληψη τῆς πόλεως. Μῆχρι τότε καὶ συγκεκριμένα μέχρι καὶ τὸν Πάπα Ἰωάννην τὸν ὄν, σύγχρονον τοῦ Μεγάλου Φωτίου, ἡ ἀντίσταση τῆς ὀρθόδοξου παραδόσεως, στὴν Ρώμην κατὰ τοῦ Filioque, ὑπῆρξε σθεναρὰ καὶ συνεχῆς. Γι' αὐτό, τὸ γνωστὸ ἐπιχείρημα τῶν Αὐτικών, ὅτι τὸ Filioque ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς γενικῶς ἀποδεκτὴ διδασκαλία καὶ μόνον ἡ προσθήκη στὸ Σύμβολον ἀπαγορευόταν, δὲν εὐσταθεῖ, ἐφ' ὅσον ἔχομε ἱστορικὰ μαρτυρίες περὶ τοῦ ἀντιθέτου.

Ἐπάρχουν ὅπωςδήποτε πολλὰ ἱστορικὰ κενὰ γιὰ τὴν πλήρη ἀποδοχὴ τῆς θεωρίας τοῦ π. Ρωμανίδου ἀκόμη. Ἐρωτήματα θεμελιώδη, ὅπως τὸ γιατί τὸ Filioque ἐμφανίσθηκε πρὸ τῆς Φραγκικῆς κυριαρχίας στὴν Δύση, ἢ γιατί ἡ ὀρθόδοξη Ρώμη δὲν ἀποπειράθηκε ποτὲ νὰ καταδικάσῃ συνοδικῶς τὶς κακοδοξίες τοῦ Αὐγουστίνου, ὅπως ἔκανε ἡ Ἀνατολὴ μὲ τὸν Ὁριγένη, πρὶν, ἐννοεῖται, ἐμφανισθῶν ἢ ἰσχυροποιηθῶν οἱ Φράγκοι, περιμένον τὴν ἀπάντησή τους. Εὐχῆς ἔργον θὰ εἶναι νὰ ριθῆ ἡ φῶς σὲ αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα καὶ σὲ ἄλλα ἀκόμη, ὥστε ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν φοβερὴν αὐτὴν ἀρῆση νὰ ἀναδειχθῇ καὶ ἀπὸ ἱστορικῆς πλευρᾶς.

μ.χ.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ

ΑΜΠΡΑ καὶ φωτεινὴ ἡ ἰδέα τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Βίου τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Πενταπόλεως τοῦ Θαυματουργοῦ, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέου, τῶρα ποὺ ὁ σατανᾶς, μὴ ὑπομένων τὴν θεαγῶσιαν, πρὸς τὴν ὅποιαν ὀδηγοῦν αἱ εὐεργεσίαι καὶ τὰ θαύματα τοῦ πρᾶστοῦ μοναχοῦ τῆς Αἰγίνης, ἤγειρε πόλεμον κατ' αὐτοῦ διὰ φρενολήπτου τινος μοναχῆς, συνεπεῖα τοῦ ὁποίου ἀσφαλῶς βλάπτονται οἱ ἀσθενεῖς εἰς τὴν

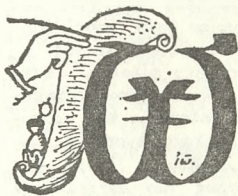
συνείδησιν.

Ἡ ὄλη ἔκδοσις καλλιτεχνική, περιλαμβάνει πλὴν τῆς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Βίου — εἰς ὡραίαν συνοπτικὴν Συναξαρικὴν μορφήν ὁ εἰς καὶ ὁ ἕτερος ἐκτεταμένους μετὰ τινων ἐκ τοῦ πληθους τῶν θαυμάτων του — Παρακλητικὸν Κανὸν, Χαιρετισμοὺς καὶ Ἐγκώμια, ἅπαντα ποιηθέντα μὲ μέθεξιν ψυχῆς ὑπὸ τοῦ δοκίμου ὑμνογράφου τῆς Ἱ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας π. Γερασίου τοῦ ἁγιορείτου.

Προτάσσεται τῆς ἐκδόσεως μετ' εὐλαθείας καὶ ἀγάπης Πρόλογος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἱεροθέου, δι' οὗ παρατίθενται στοιχεῖα — πλὴν τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως — πού ἐπιβάλλουν τὴν θεῖαν ζωὴν τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ὡς ἀληθῶς ζῶν Ἁγίου καὶ ἀκολουθεῖ διαφωτιστικὸν Σημεῖωμα ἐπὶ τῆς ὄλης ἐκδόσεως τοῦ ἐπιμελητοῦ αὐτῆς σεμνοῦ ἀρχιμ. κ. Συμεὼν Κούτσα.

Εἶθε αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ πρεσβεφαὶ τοῦ νεοφανοῦς τούτου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας φωστήρος ἀλλὰ καὶ τὸ πέλαγος τῶν θαυμάτων του, συντελέσουν ὅπως ὁ ἐπηρεαζόμενος λαὸς μας ἀπὸ τὰ δαιμονικά ρεύματα τῆς ἐποχῆς ἐπανεύρη τὸν σωτήριον Ὁρθόδοξον δρόμον του.

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΡΑΙΟΤΑΤΗ ἐτησίᾳ ἔκδοσις τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, ἀλλὰ μὲ μαρτυρίαν παναγιωρετικὴν. Διότι ὅπως ὀρθότατα γράφεται εἰς τὸ προλογικὸν σημεῖωμα, «κάθε Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους αἰσθάνεται τὸ χρέος, ὑπερβαίνουσα τὰ ἰδικὰ τῆς ὄρια, νὰ ἐκφράξῃ κατὰ τρόπον καθολικὸν τὴν Ἀληθειαν τῆς Ἀρχαίας Ἀθωνικῆς Μοναστικῆς Παραδόσεως, πού ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει εἶναι ἡ Ἀληθεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἀσκητικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς».

Πρὸς τιμὴν τῆς ἐκδοτρίας Ἱ. Μονῆς, κατενοήθη ὁ μέγας κίνδυνος τῆς ἀπολυτοποιήσεως τῶν μερικῶν ἐκφράσεων, πού ἀντιπροσωπεύουν αἱ ἄνευ οὐσιαστικῆς σημασίας ἰδιωτυπίας τῶν Ἱ. Μονῶν, τὰς ὁποίας προσδιορίζουν ὄχι μόνον τὰ τυπικὰ τῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκάστοτε κατὰ καιροῦς ποιεῖται τῶν.

Ἀκριβῶς διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον ἡ ἐξ 90 σελίδων ἔκδοσις, περιέλαβε ποικίλας συνεργασίας μόνον ἁγιορειτῶν, διὰ τὸν ὅποιον ἀποδίδεται ἡ συνεχιζομένη πνευματικὴ παράδοσις εἰς μίαν κλίμακα προσωπικῶν, ἀλλὰ καθολικοῦ χαρακτῆρος, ἀποχρώσεως.

Σημειοῦμεν τὸ ἱστορικὸν καὶ ἀναμνησιακὸν ἄρθρον τοῦ πολιτοῦ καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀρχ. κ. Γαβριήλ, ὅπερ στρέφεται περὶ τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὴν θαυμασίαν ὁμιλίαν τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Σταυροκίττα κ. Βασιλείου, δι' ἧς προσπαθεῖ νὰ καταδείξῃ τὰς θεμελιώδεις προϋποθέσεις τῆς ἐν Χριστῷ μοναχικῆς ζωῆς, τὴν μακρὰν πραγματείαν περὶ νήψεως καὶ προσευχῆς τοῦ καθηγου-

μένου τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλοθέου κ. Ἐφραίμ, τὴν Εἰσαγωγὴν ἐκ τοῦ ἥδη κυκλοφορούντος διβλίου τοῦ μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσίου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ὁ Παλαμάς, τὸν προτρεπτικὸν λόγον διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς νοερᾶς προσευχῆς ὑπὸ τῶν ἐν κόσμῳ ἀδελφῶν, τοῦ π. Ἰωσήφ Κουτλουμουσιανοῦ καὶ τέλος, τὸ μικρὸν δοκίμιον τοῦ ἡγουμένου τῆς ἐκδοτρίας Μονῆς ἀρχιμ. κ. Γεωργίου περὶ τοῦ «Εὐαγγελικοῦ μοναχισμοῦ».

Συγχαίρομεν τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς, ὅπως κάθε ἔτος χαρίζῃ διὰ τὴν ὀρθόδοξον οἰκοδομήν τοῦ λαοῦ μας καὶ ἀπὸ ἓνα τοιαύτης ὑψηλῆς στάθμης πνευματικῶν δώρων.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΑΝΤΑΥΓΕΙΑΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟΣ ἀπὸ τὰ φιλοσοφικά, θρησκευτικά, θεολογικά καὶ ἠθικά μελετήματα τοῦ ὁ φίλος κ. Εὐελπίδης Λιβεραδῆς, πού προσέφερε τὸν νέον καὶ ἀξίολογον καρπὸν τῶν πνευματικῶν του ὠδίνων ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον.

Ὁ σ. πάντοτε διεκρίνετο διὰ τὴν συνθετικὴν του τάσιν, ὅστε νὰ συμπλέκῃ ἄρμονικῶς φιλοσοφικὴν, ἠθικὴν καὶ θεολογικὴν σκέψιν, προκειμένου νὰ ἀναδείξῃ ὑψίστας ἀληθείας. Καὶ τὸ ὕψος διβλίου ἀποτελεῖ ἔργον συνθετικὸν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω σημασίαν καὶ ἀποδέλπει εἰς τὰ ἄποκαθαρθῶν ὀριζόμενα συγκεχυμένα ἔννοιαι παρὰ τοῖς «πνευματικοῖς» ἀνθρώποις, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς μυστικὰς ἐφέσεις του ὡς καὶ τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διὰ νὰ καταστή ὄντως πνευματικὸς.

Σταχυολογοῦμεν ἀπὸ τὸν πρόλογον τοῦ θεολογούντος φιλοσόφου συγγραφέως ἑνδεικτικῶς! «Ἡ μετάνοια, ἡ ταπείνωσις, ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι δρόμοι πρὸς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο μίαν σύντομον αὐτῶν ἀνασκόπῃσιν ἐπιχειρεῖ τὸ ἀνὰ χεῖρας διβλίον. «...Χωρὶς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνταύγειαν τοῦ Πνεύματος ὁ ἄνθρωπος δὲν ζητεῖ τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ γίνεται ἐπίπλωτος, ἐφήμερος, ἀνούσιος, κενὴ ὑπαρξις. Ἐὰν εἰς τὸ διβλίον μου, πού εἶναι ὑπόμνησις τῶν θεῶν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθειῶν, ἀνατρέχω καὶ εἰς φιλοσοφικὰς θεωρίας πού ἀπτονται τῶν θεμάτων μου, τοῦτο γίνεται ὄλιος δευτερευόντως καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν, εἴτε διὰ νὰ ἐξάρω εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὅ,τι συμφωνεῖ πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν — ἡ ὁποία ἄλλωστε ὡς ὑπερέχουσα πάσης φιλοσοφίας, οὐδέμιαν ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς...».

Εἶναι ἀρκετὰ ταῦτα διὰ νὰ παράσχουν εἰς τὸν

συνετὸν ἀναγνώστην ἐγγύθισιν περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ὀρθοπροσῆνης τοῦ εὐλαβοῦς καὶ ἐμπείρου συγγραφέως κ. Λιβεριάδου.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΤΟΥ ΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΛΤΑ ΕΙΝΑΙ τὰ δικαίωμάτῃ σου Κύριε», λέγει ὁ ἱεροψάλτης Δαβίδ. Πράγματι, τελευταίως γίνεται μία πολὺ σοβαρὴ προσπάθεια παρουσιάσεως καὶ ἐνεργοποιήσεως τῶν μουσικῶν μας θησαυρῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χώρου. Ὑστερα

ἀπὸ τὰς μελέτας καὶ τὸ ἀγκάδες ἔργον τοῦ μουσικολόγου κ. Γρηγ. Στάθη «Τὰ χειρόγραφα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς», ὅσα εὑρίσκονται εἰς τὰς ἱ. Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ ἐπίσης μουσικολόγος κ. Μανώλης Χατζηγιακουμῆς μᾶς ἐδῶσαν ἕνα ἐπιβλητικὸν τόμον 500 σελ. μεγάλου σχήματος, ἐξ ἀντιγραφῆς συλλογῶν μουσικῶν χειρογράφων ἐκ τῶν Μονῶν τῆς Λέσβου καὶ τοῦ Μωρέως.

Σκοπὸς τῶν μουσικολογικῶν αὐτῶν προσπαθειῶν εἶναι ἡ ἀναβίωσις εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν τῆς μουσικῆς μας παραδόσεως καὶ ὅπως γράφει ὁ κ. Χατζηγιακουμῆς, «ἡ ἀγνοημένη σήμερα τέχνη τῆς τουρκοκρατίας, ὅταν κάποτε μελετηθῆ, θὰ ἀποκαλύψῃ ἀσφαλῶς ἕναν κόσμον ζωντανό, πλημμυρισμένον ἀπὸ κίνηση, καλλιτεχνική ἐπάρκεια καὶ ἰσχυριὰ. Ἀπὸ τὴν ὅπου αὐτὴ, ἀποτελεῖ σημαντικώτατο κεφάλαιο τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομίᾳς (μὲ σημασία πού ξεπερνᾷ ἴσως τὰ στενά ἐθνικά ὅρια) καὶ, ταυτόχρονα, χαρακτηριστικὸ σημάδι τῆς ψυχικῆς εὐρωστίας καὶ ρωμαλεότητας τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ... Ἀκριβῶς ὅς συμβολᾷ στὸ γενικότερο αὐτὸ θέμα πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἐδῶ καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς γνώσεως τοῦ ὕλικου σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πρὸ σημαντικῶν κλάδους τῆς νεοελληνικῆς καλλιτεχνικῆς ἔκφρασης στὸν κλάδῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς δημιουργίας».

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Α ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ μουσικῆς ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ὑπὸ τοῦ μουσικολόγου κ. Χατζηγιακουμῆ, εὑρίσκουν τὴν θεωρητικὴν καὶ ἀπολογητικὴν των ἔκφρασιν διὰ τοῦ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον νέον βιβλίον τοῦ σεβ. Δημητριάδου κ. Χριστοδοῦλου.

Ὁ σεβασμιώτατος διακατεχεται ὑπὸ λύπης διὰ

τὴν ἀγνοίαν ἢ παραθεώρησιν τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς καὶ προσπαθεῖ διὰ μιάς σειρᾶς ἄρθρων νὰ διαφωτίσῃ παντοιοτρόπως τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς σημασίας τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, συνδεδεμένης μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας.

Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐξέδωκεν ἡ Ἀποστολικὴ Διοκονία μετὰ τὴν ἐλπίδα, «ὅτι προσφέρει ὄχι μόνον εἰς τοὺς θιασώτας τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἐπαρκεῖς περὶ αὐτῆς γνώσεις, τὴν δυνατότητα περαιτέρω ἀξιολογήσεως μιάς ἀπὸ τὰς ὀρασιότερας ἐκφάνσεις τῆς πολιτιστικῆς δημιουργίας τῶν προγόνων μας, οἷα ἀναμφισβητήτως τυγχάνει ἡ ἐκκλ. μουσικῆ».

ΙΗΣΟΥΣ ΓΙΑΧΒΕ

ΥΡΙΩΣ πρόκειται περὶ μιάς κοπιώδους θεολογικοφιλολογικῆς καὶ γραμματολογικῆς ἐργασίας τοῦ θεολόγου καὶ φιλόλογου κ. Ν. Σωτηροπούλου, διὰ τῆς ὁποίας σκοπεῖται ἡ ἀνάδειξις Θεότητος τοῦ Υἱοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, βάσει τῆς Γραφῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς.

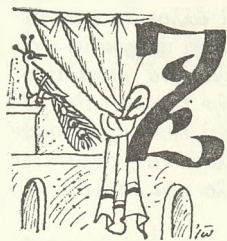
Ὁ «δυνατὸς ἐν ταῖς Γραφαῖς» φίλος κ. Σωτηροπούλου, προέβη εἰς τὴν πολυμοχθον προσπάθειάν του ἐξ ἀφορμῆς τῆς πολεμικῆς πού κατευθύνεται ἀπὸ σιανιστικῶν κύκλων, λυσσασθῶδῶς ἀρνούμενους τὴν Θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ πρὸς ἀνάσχεσιν τῆς δράσεως τῶν ἀντιχριστῶν χιριστῶν.

Ἡ ὅλη ἐργασία βεβαίως ἔχει τὸν θετικὸν χαρακτῆρα τῆς, ἐπειδὴ «ἔχομεν θεσιώτερον τὸν προφητικὸν λόγον... προσέχοντες ὡς λύχνω φαίνοντι ἐν ἀσχημῶ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατελῆ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν» («Α' Περτ. α', 19). Ἀλλὰ ἀπὸ ἀπόφωτος συμβολῆς εἰς τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν Θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπηρετήσῃ τὸν ἅγιον αὐτὸν σκοπὸν, ἐκτός ἐὰν τὸ βιβλίον αὐτὸ κληθῆ νὰ «ὀμιλήσῃ» εἰς ἐπίπεδον ἐπιστημονικῆς βασάνου, ἀφοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι δι' ὅλους τοὺς αἰῶνας «σημεῖον ἀντιλεγόμενον» καὶ οἱ ἀρνούμενοι τὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι κακόπιστοι.

Ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ σ! «ἐκ τοῦ ἀβυζαντιλῆτος μεταλλείου τῆς Γραφῆς ἐφέραμεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν νέα πράγματα... Ἰδίᾳ ἐπεσημάναμεν παράδοξα καὶ καταπληκτικὰ χωρία, ἀδιανόητα καὶ ἀνεπινόητα ἀνθρωπίνως...», τὸν λόγον ἔχει ἡ θεολογικὴ ἐπιστήμη καὶ τὸ κύρος τῆς δόξης ἡ θεολογικὴ Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας.

Πάντως «δόξα καὶ τιμὴ παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τῷ ἀγαθῶν» καὶ μάλιστα τῷ διακηρύσσοντι, μέσα εἰς τὴν ἐκτεταμένην δαιμονικὴν ἀφωμίαν, Ἰησοῦν Χριστὸν Ἐσταυρωμένον καὶ ἀναστάντα.

ΜΟΝΑΧΙΚΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

ΕΩΝ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙ ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Θεοδόσιος Ἁγιοπαυλίτης, μετὰ τὰς ἄλλας ἐκδόσεις διβλίου του πρὸς ἀφέλειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ χριστιανῶν, ἐξέδωκε τελευταίως καὶ τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον διβλίον του.

Ἐκ τοῦ τίτλου καταφαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς Μοναχικῆς Ἀπολογίας πρὸς τοὺς διάβαλλοντας τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν τῶν Μοναχῶν. Προτάσσεται τοῦ διβλίου ἐκκλησιᾶς τῆς ἱ. Μονῆς τοῦ ἁγίου Παύλου πρὸς μετάνοιαν καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ποικίλα θέματα πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν, προηγουμένης σχετικῆς εἰσαγωγῆς.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν τὰ κεφάλαια! Ἡ ΜΟΝΑΧΙΚΗ ΖΩΗ. Ἄρχῃ αὐτῆς. Ἡ μετάνοια. Τὸ κήρυγμα τῶν ἁγ. Ἀποστόλων. Ὁ ἁγ. Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ὁ μοναχισμὸς ἐπὶ Μεγ. Ἀντανίου. Ὁ μέγας Παχύμιος. Ὁ Ἐλενουπόλεως Παλλάδιος. Ὁ ἅγιος Ἀλέξιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης. Οἱ μοναχοὶ καὶ ἡ ἐργασία. Σύγκρισις βασιλείας καὶ μοναχοῦ. Πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τὸν μοναχισμὸν. Πρὸς πιστὸν πατέρα. Καὶ Μητροπολίται ἐπικριταί. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος πρὸς ἐκπεσόντα μοναχόν. Ὁ πιθανὸς ἔλεγχος κλπ.

Ἐν συνεχείᾳ παρατίθενται 4 Λόγοι περὶ μοναχικῆς ζωῆς τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη καὶ ἐπίλογος. Πρόκειται περὶ ὠφελίμου διβλίου καὶ μιᾶς καλῆς ἀπολογίας τοῦ μοναχισμοῦ μεταξὺ τοῦ λαοῦ μας.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ

ΕΝΟΝ ΤΟΚΟΝ ἰδόντες ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου, τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες» ψάλλομεν εἰς τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου. Καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι δὲν εὐρίσκομεν κόρον εὐφημοῦντες τὴν Κυρίαν Θεοτόκον καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν χάριν τῆς.

Καρπὸς τῶν ἀενάων ὕμνων καὶ ἱκεσιῶν τοῦ πολιοῦ ἡγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱ. Μονῆς τῆς Λογοθάρας σεβαστοῦ π. Φιλοθέου εἶναι καὶ ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀκολουθίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, εἰς τὴν ὁποίαν προστίθενται Πανηγυρικοὶ Λόγοι, οἱ Χαιρετισμοί, 10 Παρακλητικοὶ Κανόνες καὶ τις

Εὐχὴ ἱκετήριος, ὅλα ἀφιερωμένα εἰς τὴν Δέσποιαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Θεοτοκόφιλον ἐκδότην. Ἡμεῖς θὰ προσθέσωμεν τὴν προτροπὴν τοῦ ἁγίου ἡγουμένου! «Ψάλλετε τῇ Θεοτόκῳ καὶ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ καὶ Ζωοδόχῳ Πηγῇ τῇ ἀενάως βλυζούσῃ τοῖς πολλοῖς τὰ σωτήρια νόματα...».

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

ΟΝΟΣ τῆς Νάξου καὶ δι' ἕνα ἔτος ἐρημίτης εἰς τὴν νῆσον Σκυροπούλλαν, δι' ὅλου δὲ τοῦ βίου του ἀγιορείτης, ὁ φερώνυμος ἅγιος Νικόδημος, ἐδημιούργησε πνευματικὸς δεσμοὺς μετὰ τὴν Μητροπολιτικὴν ἐπαρχίαν τῆς Σκύρου καὶ Καρυστίας. Ἄλλὰ καὶ ὁ ἐκάστοτε Ἐπίσκοπος τῆς περιοχῆς, ἀποτελεῖ τὸν διόδοχον τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ ἁγίου Νικόδημου Ἰεροθεοῦ τοῦ μετέπειτα Ἐπισκόπου Ἰωαννίνων.

Διὸ καὶ ὁ νῦν εὐλαθέστατος Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, μεμνημένος ὅτι κατέχει τὸν θρόνον τοῦ Ἰεροθεοῦ — μεθ' οὗ ὁ ἅγιος Νικόδημος ἀντήλλαξε τὰς θαυμασίας ἐκείνας καὶ θεολογικωτάτας ἐπιστολάς — καὶ ἀποτίων φόρον εὐγνωμοσύνης, ἐξέδωκε μικρὸν τεῦχος περὶ τοῦ ἁγίου Νικόδημου, ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ ὁμωνύμου διβλίου τοῦ μοναχοῦ Θεοκλήτου Δουνασιᾶτου.

Αἱ εὐχαὶ τοῦ ἁγίου Πατρὸς Νικόδημου ἄς στεφανώσῃ καὶ Ποιμένα καὶ ποιόνιον καὶ τὰ συγγράμματά του ἄς φωτίζουν τὸν νοῦν των, διὰ τὰ φθάσῃ «τῶν ἐφετῶν τὸ ἀκρότατον».

(Συνέχεια από την σελίδα 27)

δύνατον να άκουσθουν απ' όλους τους φίλους συμμαθητάς μου, είναι και τα ιδικά τους λόγια, τα όποια άποιστεούν τον τελευταίον ενδόμυχον χαιρετισμόν και εσωτερικόν άσπασμόν. Τήν στιγμήν αυτήν ή συγκίνησις συνοδός ενός θράματος, θά ήδύνατο να συνθέσθ ηνόν εύχαριστίας.

Εύχαριστοῦμεν από τα βάθη των ταπεινών καρδιών μας τον Σωτήρα και Αντριωτήν μας Χριστόν. Διότι αυτός μās εφώτισεν και καθωδήγησεν, ως αδελφούς του, εις τό «περιθόλ» τής Μητρός Του και Μητρός μας...

Εύχαριστοῦμεν την Παναγίαν Μητέρα του Κυρίου, την προστάτιδα και έφορον του Αγίου Όρους, την άμαχον σύμμαχον εις τās προσπαθείας μας, και την ύφηγητριαν των πρακτέων (κατά τον Αγ. Γρηγόριον τον Παλαμάν). Διότι μās δοκέπασε και διεφύλαξεν εν παντί, κατά την ένταύθα φροίτησίν μας.

Εύχαριστοῦμεν εσās, Άγιοι Πατέρες, διότι μās συμπαρεσιάθητε εις τās ανάγκας μας και τās πνευματικάς μας ανάζητήσεις και επιδιώξεις. Η ιδική σας προς την τελειότητα πορεία διά μέσον των ποικίλων αγωνισμάτων θά άποτελή πάντοτε παράδειγμα μιμήσεως. Θά είναι σύνθημα των ιδικων μας μελλοντικων αγώνων. Αγώνων καθάρσεως εσωτερικης και αποκήσεως του Αγίου Πνεύματος, όπου εκαστος εκλήθη και αναπαύεται. Ο Μοναχισμός, ως διά θίου σιράεινους, ως ζωή και ενέργεια Χριστοποιημένης ύπάρξεως και τέλος ως κατάστασις διχαζουσα φιλοθέους εκ φιλοκόσμων, (κατά τον Αγ. Ιωάννην τής Κλίμακος), θά γίνεται προή και κροαγή και κήρυγμα αληθείας εις τās πλαίσια τής αντιπροσοφοράς των όσων με τόσην αγάπην μās εδώσατε.

Εύχαριστοῦμεν τās Ήεράς Μονάς, αι όποια άνέλαθον ένα έκαστον εξ ήμων και με τόσην προθυμίαν μās προσέφερον κάθε δυνατήν άνεσιν και εύκολίαν.

Τέλος εύχαριστοῦμεν τον άγιον Σχολάρχην μας και τους Σεβαστούς μας κυρίους Καθηγητάς, οι όποιοι μās ήγάπησαν ειλικρινώς και επέδειξαν ενδιαφέρον συγκινητικόν, εκαστος βέβαια με την προσωπικήν του σφραγίδα. Τό σύνθημά των

ήτο «πάντα εμπρός». Και από τα πρώτα μας χρόνια, όταν ήρχίζαμεν σαν παιδιά μέχρι τώρα, ποὺ άλλοι είναι ήδη κληρικοί, άλλοι Μοναχοι και άλλοι έτοιμοι άνδρες, αυτοι μās εδωσαν τα άναγκαία φώτα διά να αναζητήσωμεν τό μοναδικόν φώς, τον Χριστόν. Αυτήν την στιγμήν μακράν από λόγια ξηρά και τυπικά, θέλομεν να τους απευθύνωμεν από τα μύχια των ψυχων μας ένα μεγάλο και ειλικρινές ευχαριστιώ.

Και συγχρόνως ένα ταπεινό ουγγυνην διά την θλίψιν, με την όποιαν πολλάκις τους έποίσαμεν διά τής άπροσεξίας μας και τής άπροθυμίας μας.

Σεβαστοί Πατέρες.

Μή παύσετε να προσεύχεσθε υπέρ ήμων. Αι δυνάμεις του πονηρού είναι καταλυτικά. Δώσατέ μας την χαράν τής ύποσχέσεως, δι αι προσευχαί σας θά μās συνοδεύουν. Βοηθήσατέ μας διά τής ενεργουμένης δεήσεώς σας, ώστε να δυνηθώμεν εις τον δύσκολον δρόμον τής Χριστιανικής Άγιοπνευματικής ζωής, με πίστιν και έλλιδα να απευθύνωμεν προς τον Κύριόν μας ταύτην την προσευχήν τής αγάπης και τής προσμονής.

«Δώσε μας, Χριστέ μας, όχι μόνον να διατιθώμεν και να προπαρρασκευασθώμεν προς την Ουράνιον Ζωήν, άλλ' ήδη και να ζώμεν κατ' εκείνην...».

Εύλογείτε άγιοι Πατέρες.

(Συνέχεια από την σελίδα 23).

να οι διδάσκαλοί μας, οι διδάσκαλοι τής Οικουμένης. Άποκαλύπτουν τα βαθύτερα νοήματα τής Γραφής και άπελευθερώνουν τη ζωτική δύναμη του δόγματος.

Ζοῦν μαζί μας όντας μακρούα. Μας ζεσταίνουν στή φωλιά τους, οδηγώντας μας στο ύπαιθρο τής πραγματικότητας. Τό ύπαιθρο έγινε ζεστή φωλιά γι' αυτούς, και γιά μās δι' αυτών. Ό θάνατος γέμοσε ζωή. Η ζωή γέμοσε νόημα και αγαλλία άφθαρτη.

* * *

Ό Χριστός έξω τής πύλης έπαθε, ίνα αγιάση τον λαόν. Για να σώση την Οικουμένη. Η Θεία Λειτουργία προσφέρεται υπέρ τής Οικουμένης.

Και οι τολμηροί θεολόγοι τής Παραδόσεως

→

ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

τὸ βιβλίον

τοῦ Μοναχοῦ Θεολογίου Διονυσίου

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ

Μοναχὸς Θεολόγος, Διονυσίου

Ὁ ἍΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Ὁ ΠΑΛΑΜΑΣ

ὁ βίος καὶ ἡ θεολογία τοῦ
2545 - 1270

Ἅγιος Ὁσίου Θεσσαλονίκης 2545

Κεντρικὴ πώλησις:

ΔΕΣΠ. KEMENTZETZIZIOY, Καμβουνίων 1,

τηλέφ. 266-755, Θεσσαλονίκη

μας ἀκατάπαυστα ἐξέρχονται τῆς παρεμβολῆς τοῦ κλειστοῦ, τοῦ σχεπικοῦ καὶ σχηματικοῦ, ἀκολουθοῦντες τὸ Ἄρνιον. Συνέχεια ἀπαρνοῦνται τὸν ἑαυτὸν τους, ἐγκαταλείπουν τὴν ἐγκατάστασι, ἀναχωροῦν ἐκ τοῦ οἴκου καὶ τῆς συγγενείας τοῦ ἰδίου των θελήματος. Ἔτσι διαρκῶς ὀδηγοῦνται ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπλήξιν καὶ ταυτόχρονα ἔρχονται εἰς τὰ ἴδια, ὅπου ἴδια τοῦ ἀνθρώπου γίνονται τὰ πάντα,

ὅπου Ἐκεῖνος μᾶς ὀδηγεῖ.

Εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται καὶ νομὴν ἀθάνατον εὐρίσκουν γιὰ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ τὸν κόσμο ὀλόκληρο.

Ἴσως ἡ θεωθεῖσα ὑπαρξί τους μπορεῖ νὰ δείξη ποιά πορεία περιμένει ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος νὰ ἀκολουθήσουν οἱ ἐργασίες τοῦ παρόντος θεολογικοῦ Συνεδρίου.

ՀԱՅՈՒԿՆԵՐԻ
ԽՈՍՏԻՆԱՅԻՆ

ՄԱՐՏԻՆԻՍԻՆ
ԽՈՍՏԻՆԱՅԻՆ

48 / 49

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

ΣΑΡΑΓΕΤΤΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΧΗ

39
40